

Franckesche Stiftungen zu Halle

**Cesta Pokoge to gest, Prawý, neomylný, gediný
prostředek, kterýmž Cýrkew Božj w pokogi, swornosti, a
lásce, zachowáná [!] býti m^ouž: za přjcinau ...**

Comenius, Johann Amos

Lešno, 1637

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228742](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228742)

Česta Pokoge

To gest.

Pravý, neomylný, jediný prostředek,
kterýmž Čiřkew Boží w pokogi, swornosti, a lásce, za-
chowána býti můž: za příčinou nepokogných Spisů
M. Samuele Martynia, z Vysem Swatých
wypředaná, vřázaná, a wšechněm wěr-
ným Čechům podaná /

Ob

Starších Kněží Jednoty Bratrské.

Kjm. 14. 17. 18. 19.

Králowství Boží není pokrm a nápoj: ale Spra-
wednost a Pokog a Radosť, w Duchu Swatém.
Kdo w tom slauží Krystu / milý gest Bohu, a lidem
přigemný. Protož následůme toho cožby
slaužilo tu Pokogi / a k wzdělání
wespolek.

W Lesně Reta, 1637.

Comenius (Morav. Handb., Nr. 53)

Frage — kv. XLVIII

Zia. 59. 8.

Cesty Pokoge neznagi.

Zalm 35. 10.

Nemluwj ku Pokogi: ale proti pokognym na zemi
slova lstiva vymyslgi.

Oz. 14. 10.

Kdo gest mandry/porozuměg těmto wěcem / a rozu-
mny pozneg ge. Nebo přimě gsau Cesty Hospodino-
wy/ a spravedliwj choditi budau po nich:
Přestupnjcy pak padnuu na nich.

Conferatus Est Haec

Rozptýleným pro Ewangeliium Kry-

stowo Werným a Pobožným z Národu Českého,
po Kraginách Kisse Německé, polské a Vhejského Kealowa
stroj, y Kdekoli / Wywoleným podle předzvěděnj Boha Otce /
w posvěcenj Duchu Swateho / ku poslusšenstwj a Skrope-
nj Krwj Gejssje Krysta : Milost wam a pokoj
rozjmožen bud.

Nžehnany Bůh a Otec Pána nasseho Gejssje
Krysta / kterýz podle mnoheho milosředenstwj swého /
z noru z plodil nás w naděgi žiwau strze wztřissenj
Gejssje Krysta z mrawých, k dědictwj neporušitedlnému, a ne-
posstřorněnému, a newadlemu / kterýz se chowa w nebesých,
wam / kterýz mocj Bojž ostrěhání býwate strze rojru k spasenj /
kterěz hrdow gest aby zgeweno bylo w času poslednjm. W
čemto weseljte se / malčko nynj gestliže kdy potřebj gest / z kor-
maucenj gšauce w rozličných potussenjch : Aby ztussenj Wjry
wassj / mnohem draššj nežli zlato, kterýz byne, a wssak se w o-
hni ztussuge / nalezeno bylo (wám) k chwale, a ke cti y k sláwě
při zgewenj Gejssje Krysta.

1. Petr. i.
v. 3. 4.
5. 6. 7.

Neymilegšj / nepochybně je wssechněm giž známé gest / gatk
pohostitedlné rúznice mezy námi pro Ewangeliium Krystowo
z Wlasti wyhnanými a po kraginách Europy rozptýlenými
Národu Českého ostatky wznikly : neppro strze řeči gedněch
proti druhým roztraussené / potom strze Spily gedněm od dru-
hých podawané / naposledy strze odeviené tistěnjm wšbec da-
né Knihy. A tohož začátek přededwěma lety učinil Mistr
Samuel Martynius z Drazowa / gatk se tytuluge) w Perně Mi-
ssenstěm wás pohostinných, Cyrkerowj Zprávce ; Knihu (pod
tytulem XXXV přičin / Pročby wssickni Ewangeliššj Těcho-
wě za gedno býti měli ic.) na swětlo wydaw. W kterýz ty-

A ij

cul

4
tul Taboženstwj Ewangeličského, a hestlo Konfesij Těstě, a
oswobozenj obogjšho toho Magestatem někdj Cysařským / na sa-
mu Augšpurště Konfesij stranu, a neb Luteránškau Gednotu,
wytáhna / gine wššeho toho (y prawdy tětjž Ewangelium S/
y práwa Včastnosti Konfesij a Konfystoie Těstě) odsuzowatt
se pokusyl: Zegmėna a neywjce na Gednotu Bratřškau doráč
sege / a gj nedůwodnými nářky před obščegem Cýřkwe kálege.

My pokoge žádostiwj gšauce / w znesli sme tu wěc na Gich M.
Pány Patrony šwě / ze wššech těj Starů / zde w Koruně polště
erulugjcy. Kterjž šhromážďiwšše se / a wěc tu wwažiwšše / z
společného sněšenj wčinitě k Gich M. Panům ze wššech těj Sta-
wů w Missenstě Země pšanj / wytazugjce se, zdaliby s gich wě-
domj m těj B. Samuel takowě wěcy před sebe bral: a šadagjce
přátelšly, aby to zastaweno bylo / a gštrám tēm w ohoř gjt se
nedopaušštěl: s ošwědčenjm, že oni od štalěho gednau Poros-
wánj a Šgednocenj / žádněmu nepokogněmu Člowěku k wůli
odštaupiti nemjnj. To pšanj od Gich M. přigato / a M. Mars-
ryniorwi k wwaženj podano bylo: na kterěz on tynj Panům w
Missni odpowěd čitě / netoliko Pány naše w Polště důctamě
šwými wššipowal / ale y w tom se hrdě pronassel / že on sobě ruky
a pěra škladati neda, ř. Kteranz geho Odpowěd Páni Pa-
nům našim odštali: s doloženjm, že oni na ten čas gjm newla-
dnau / gaťož to kterjž ne pod gegich, ale G. M. Kurššišta Sa-
ššého protečtěl jšštawa. Páni tedy Patronowě naši, aby se
podle mnohých pobožných lidj žádosti y šamě potřeby, zger-
ným Wdopisem ozwánj wčinito, za šlusně wzaali. A wysšlo na
šwětko Ohlaššenj naše, leta 1636. Na kterěz Kněz Samuel
hned zase nowau obššjinau Knihu / pod gměnem Obrany, wy-
daw / nedšme Olege k ohni přilil / ale prawě hned rozjetě po-
chodně po křaginach rozššal / k zapalowanj a rozpalowanj šd-
cý gedněch proti druhým. Nebo našhledaw kđe co mohl ga-
řých hánliwých wěcy / listů, Špistů, Passiwilů, štarých y now-
wých /

3
wých / cizých y swých / nevoliko proti Jednotě Bratřské / ale y
proti Reformatům . (Kterés Kalwinuge) rŕŕectŕ do hromady
ŕbral , a tu wylýŕl : prawě je to na Oltář Boží w domu Bo-
žím klade . Ach Hospodine , takowěliŕ nečístě oběti sobě ŕe
přednāŕŕeti / a na wůŕg ŕwatý Oltář klasti magŕ ? takliž wě
ŕwatě gměno přewrācentě wjwāno býti má ? Tobě nechť geŕ
poručenā ta pře .

My mezy tjm w Pānu milj Braganě co činjme ? takliž ŕe
rotiti a trhati dáme ? my přwě w Wlaŕti porowanj ? my ny
ni opět w ŕpolečné gho křjŕe Křiŕtowa ŕprāhnurŕ ? porowuge
meliz pať pro Bůh , nač nám ty wěcy wygdau ? Filip Melan-
ton na onen čas / wida počātky bjdně mezy Ewangeliky wzni-
klého při ŕnyŕŕu o Wěcei Pāně rozdwogens / a čjm dal tjm wěc-
ŕŕho ŕtran proti sobě ŕe zatworzowanj / ŕŕkal negednau / je kŕdyby
Oci geho tak mnoho ŕz wyliti mohly / gať mnoho Labe w Wiro-
temberka wod w sobě neŕe / doŕŕatečněby žalostí ŕe a ŕŕody kterés
ŕŕze to pocýřj Cýřkew Boží oplakati nemohl : a wkaŕal ŕtutek /
je ŕe ne nadarmo lekaťo pobožně ŕdce geho . Což tedy sobě y my
dobrého z těchto zlych začātků ŕlibowati máme ?

Žalostně geŕŕ / Předně , je to gedem z Nārodu naŕŕeho činj /
Čech Čechy proti Čechům k nevcťe Čeŕŕeho gměna . rotj / ten ciz-
yých neŕŕāŕŕných rozŕřekŕ oběi mezy nās w naŕŕege . Druhě /
je to činj w ten čas / w kterémz ŕam Bůh hněwu ŕwého Oheň
nad nāmī pro hřjchy naŕŕe (gať gině tať y pro tu bugnoŕŕ) zapā-
lil / aby nās ŕu potānj naprawil : w kterémz bychom my k to-
mu ŕe mŕŕi měli / aby chom odwrhauc od ŕebe na ŕpolečné rany
ŕchapanau braň , chyřili ŕe žjně / a powalili ŕe před Hospodinem
Bohem ŕwým do pračhu / krotjce hněwu geho / ŕŕbo pať w ŕpolek
obgymagjce , a ŕŕbagjce , a odproŕŕugjce : gaťo tam někdy w E-
gypťě Židě od Neprātel ŕwých k ŕmrti (3 . Mach . 5 .) oddanj /
a naŕŕi milj Mucedlānjcy / kŕdy ŕmrtj ŕwau oŕlawiti měli Boha / a
ŕpecetiti ŕpolečné dobyřch , a doč ŕŕŕiějnjm Božjm na ten čas
A iij ŕpo-

společně potracených swobod (létá 1621. 21. Junii.) Uebd
zda; wšickni my co giného gime w očich nepřátel nassich / nezle
ostatkowé Owoy k smrti oddaných! A zda; oni wěšši radost
mjsti mohou jako z nassich rozršet? Kteréz gim y prawé napo-
mohly / kdy; Ewangeliccy proti Nepřátelům Ewangeliium bo-
gowati začawšse / hned za tím sami do sebe se dali: y nyní na-
pomáhaji / kdy; štrze rozršetý Znějšké, y Králů, Knížec, Měst
a krajín myšli rozršaný / že teď sama Ewangelicšých wogšta
wespolek se potjragi; načem; wšecká naděže společných nepřá-
tel o zkázenj dokonalem wšeckh nás stogj. A my přebjdni o-
starkowé předce se gessčt tak na odinw gim sami doděláwati
budeme? Třetj žalostné gest / že to činj M. M. nyní / kdy; oni-
no / cizj, jako wšlawagjce hádek těch wálkaw přes sto let dátes
mně wedenau (nebo kdo tím toho rozdělal?) K mju se mji po-
činaji štrze wěrné a newstale práce wzbuzených k tomu od Boh
ha nastrogú; A dauffame milostj Boj; / že pozebná y dále /
aby swaté, wšeckněm dobrým z obogj strany žádostiwé / Cyr-
kwi Boj; a běhu S. Ewangeliu nadewšecko wšitečně / samému
coliko šablu a kralowšiwj ge° nemilé, předewzetj / cyle swého
šťastné doššlo. Záčej sey modliti stussj wšeckněm kdo milugj
Pokog Cyrkwe / a šlawu Boha swého. Zwlassič pak nám
Tchum / třetj sme maličty proti giným Náród / a nás ostarkú
gessčt méně: mali se dšlo Boj; mezy námi a štrze nás dělati / a
oprawdowé obnowiti / potřeba k tomu gednoho šidce, a gedné
dusse. Aby to y při nás bylo / což w hystoryi Cyrkewj So-
zomenus zapsal, že Křestáné ac w potogj býwali rozršetj / w čas
wšak Paskussenj od hádek a ržnic se zdržowali / obecně wšickni
mezy sebau w ponjšenosti a počore Bohu se modlili, aby gim
milostiw byl (Tripart. Knih. 7. Kap. 4.) Tento pak nyní / kdy;
sme od společných Nepřátel rozraženi, a rozehnáni, mezy námi
wálkaw strubuge. Gessco newšlit / že nyní wšecká lauzená
Cyrkew modlj se: Da pacem Domine: Pane zachoweg nás
hyne-

7
hynemet (Mat. 2. 25.) A mnozy s Dawidem tuce k nebi spja-
nagje wolagj : Hospodine, rozptyl lidi zadosiwé walet !
(Sal. 68. 3.) Nebogiliš se, aby na něho padla vzdychánj chu-
dých Bozjch / v potogenj giš aspoň Syonu Bozjmu šzarwé ža-
dosiwých ? Uteniliš pro Bůh dosti, že se mečem železným štra-
žičanstwo ? gestěliz mece gazytů, pěr, wáššnj a žapaliwostí /
proti sobě wespolek brauřiti máme ? Aněže Samueli, neská-
šně što sobě tu provinciam wzali / roziti Wěličty Bozj : a to ge-
ššě rozehnané z wělnštů swých / a po rozšedlinách Země rozplá-
ššené : gimž k tomu štauzite / aby miřto mežu šladké lasty hořkau
řez, dražděnj společnych zbřagje / w plastjch ždce šwé škladalič.
Tám se opěť rozmýřšleti bylo, co činiti ? Pšánjmi čí ml-
čěnjm gemu odpowěditi ? A klonili šine se k mlčěnj raděgi :
Předně, proto, že máme co gineho činiti w bjdněm a křakto-
woněm nyněgššim způřobu. Druhé, Pšimo radj : Věwad še
s šlowěkem mnohomla wnyjm / a nepřikřadeg dijwj na oheň ge-
ho. Nepohraweg s nezweđenym / aby w ležkost nebyli wwe-
děnj předkové twogj (Syr. 8. 4. 5.) Tento žagistě že takowj
gest, dokážuge škutem / ani žiwých ani mřtwých při potogi ne-
nechawage ; y předky našše giš dle wůle a wáššně šwé žgeřdil.
Třetj / netřessugj se šwarowé takowj k časum čěnto, w nichž
raděgi postu a modliteb hleďěti, a hřichy šwé oplakawati neži
nowých přičačěti máme. Nebo špěřštol dj : Čhej aby se mo-
dlili Mužj na wššelěkem miřšte, požerwihugje rukau čistých bez
hněwu, a rozřřitosti. 1. Tim. 2. 8. Šak pak budeme bez hně-
wu a rozřřitosti modliti se / rozpáljmeliz se proti sobě čjm dál-
čjm wšě ? Odpowědělby nám Bůh, gako tam židům, že ne-
wššlyřšj / poněwadž se k šwaru a ruřšnicy postjme, (Jz. 58. 4.)
Čiwite, co pláno gest hadati še s šlowěkem / kteryž nic na to
aby prawda a newina wyhledána byla nemyšlj / než gen o to aby
šwan wywedl / šebe žwelebil / a gine vřlačil, wřluge ? A k to-
mu giž wššelgatyč wymyššlených chytřšstj vřřwá. Žu přj-
kládě,

8
kladu / nezadní gest gryff geho / se wždycky statum controvertiz
mění / ginau wée w spor klada nežli gest : na misto totiž osoby
a pře své wlastnj (kterauz my s nim a ne s ginými máme / o ges
ho listiwé machinicy) celau Ewangeličkau stranu wždycky
stawěge . a nám za hauff zaskakuge . An se wj , že ho za to E
wangeličská strana nikdy neposadala , aby on to před sebe bral .
což běre : nybrž wj se / že na wěššim díle nad tjm se rmauej / ge
ho napomjnagj y prosy / aby toho zanedchal : y wlastnj Postubas
čj geho / Zněj , y Panstwo : a on předece , co proti wůli giných
činj / to pod gménem gegich činj : potwaincho to cosy . Gato
y to , že nás bleskem a wzačnosťj mnohých Akademij , Theolog
gů a Knjat , zaražj : my kdo sine (přj) w kaučku tomto polo
stém / abychom se proti wšsechněm postawowati směli ? Pa
té / Patma gest geho k wálčenj chřiwost a cwi . nost / a w wýmýs
šlenj austoků newstalost : tak se předěššlych let celé těmči šbro
mašdénj Panů Eulantiů w Perně s nim činici mřwalo / w welis
tém počtu se scházýwali a radili / geho obšylali a napomjnali /
tu poznánj sebe , a naprawenj pohorššitedlných předšewzetj poz
stauziti chtěje . A co zprawili ? Že wšseho se wymotawati a
snjch sobě dělati přiwytl . Co tedy my / kteréž bez toho w sebe
žá nic položil , zprawiti máme ?

Gatěj nechwalitebné powahy poněwadš při M. Martinicwě
žřetedlně poznawagj rozumnj lidé / zdalo se žeby bez nasseho od
powjdanj byti mohlo / aby kdokoli bez postrannjšho hiečtu Spis
ten geho , geden y druhy , čjštj bude / sam saudil / gestli tu duch
pokoge a swornosti / pokory a střednosti / přjmosti a sprostnosti
čili na odpor tomu ? Těch přjčejn rozważowanj wedlo nás ra
děgi k mlčenj / aby nemage se s tým waditi / vmlknauti musel .

Alle zase připomjnáno bylo od giných / že se tak mnohá nebes
pečných nářků mlčenjm nezbude : Proto / přjdně , že Zniba
gest tiščenjm gů na swětlo dana / a mnohým se (y Porocmtům
bezpochyby) do rukau dostane / kteréž , kdyby proti tomu zpra
wy ne

wy nebylo / snadby některým těm kladům uvěřili. M. M. za-
gisté dokázal toho, že rád křivě vymyšlenými věcmi giněka-
lí; buď že gim sam wějš neb newějš / předce wssat ge (w na dě-
gi, že se scripta geho k potomkům dostanau / a wždy někdo gim
wvějš / a on se wždy na těch kdo ho domněle vrazili, vychladí)
roztrussuge.

Druhě / baušliva tato kniha gš nynj pobožné lidj kormau-
tj / gedny proti druhým gštj / a ne gedny w kolotání myšli di-
wona / daleko wje než prwnj / přiwodj. An snad Dábel k tomu
sněruge / aby kterých škálost wybogowati nemohl odpornými
pokussenjami / těch sprostnost Wjry a Naděge wichrowal, tako-
wým tjunto gich do labiryntů při wjře Ewangelium zawede-
njam. Mdlých tedy sedcy retowánjm že opauššeti neschuffj.

Naposledy / wložowáno / že k odpowjdanj wždy někdy přio-
gšti musj / kdžby heraltowal, že přemohl a swjtzyl. An w
knize swě tyz wywolawá / a pod swědomjm zawazuge / aby-
chom odpowj dali : někudy y pod Zněškau ctj / o powážliwě
dostj ; aš někudy také y powyšstuge / že se podjwá gat se wy-
motáme ? tak se sobě w swých Mistrwstj wpletených šy-
kách zalibuge : a některj genu w přidanych k knize té Weissch
přízpěwugje lahodj / gatoby gš victoria geho byla.

Po wraženj wšeho toho na obě straně, přišlo k tomu / aby
odpowěd na tu knihu dána byla : wssat od gednoho / ne od Ge-
dnoty. A to Dyalektyckým té geho Obrany, kterauz z Syllogi-
smu setkal, Rozebránjm / a gat se tam často o Prawdau a Wpřj-
mnoštj njgj, wložánjm. Což na sebe pobožnj Muš K. Jan
Selsn wzaw / tat wykonal, že (gatž naděgi máme) Zněš S.
Martynius omplům swým w negedné wěcy wyrozuměti mocy
buda. Kterez Rozebranj ačkoli mjrněgšjm přem psáno gest,
nezli K. Samuelowa Obrana : wssat poněwadj y to gest pole-
micu n scriptum, (hádagjcy se spis) kdes bez recerjy a nawrá-
senj šátek a dogšmanj ostreho, a tak y bez wraženj wždy něčj

B

myšli

mysli sotwa býti muž: widělo se nám giným způsobem ku pokogi a lásce ne gen přičiny podati, ale y cestu ukázati: Na pokog zagisté raděgi nesli na swáry mysliti/ porančj nám duch Krystů: Vchyl se od zleho a čin dobré: Hledeg pokoge a s stibeg geg (1. Petr. 3. 11.) Zdrž se od swárů, a umenššjs býš chů (Syr. 28. 10.) Teš: Přestati od Swárů gest to každému ku poctiwošti (Pissl. 20. 3.) A Pán sám dj: Blahoslavenj pokognj (Mat. 5: 9.)

Oswědčuge se syc M. M. také (na str. 448.) že on nepokogge žádostiw nenj/ než že pokoge vžitj nemůš. Ale starj to obyčej z Swětem se začal, osprawedlnowati se / y tu kđe wina powichu lešj: Dědili sme to po pwwnjm Otcy swěm a Matce. (1. Mogs. 3. 12. 13.) Ne na to tedy co kđo prawj / ale co činj, pozor býti musj. Mezy tjm, nech mu nesaháme na swědomj / nechť gest tak se miluge pokog a geho sobě y Cyrkwě Cestě wino sfluge: my se také před Pánem Bohem wšlech tagnošti pytalem oswědčugeme / že tam též gđau snažnosti nášse. Musj tedy konečně nedostatek býti w Prostředčjch / že k čiemu z obogj strany směřugeme / toho sobě dowěšti nemjme. Pomysliti tedy na tu wěc, a gj z gruntu wyrozuměti / základ bude této mezy námi a M. M. rozepře rozeznanj. O čemj my odevieně, vprjme, sprostně, promluwjme / abyšste wšickni milj kragané / Duchownj y Polityčššj věcnj y newěcnj / o této rozepři prawj saud v činici mohli. Nebočy wám Bůh dal Ducha swěho / abyšste duchy Proroků rozsuzowati mohli (1. Kor. 14. 29.) Rozsuzugteš tedy w bázni Božj / a buďte k rozwarzowanj, a s Pissny srownawanj toho / co se wám přednášj, wdatnj gako Beryenššj (Saut. 17. 11.) A Pán dežj wám we wšsem smysl prawj (2. Tym 2. 7.)

De foy

11
Pokog co gest? A gal milý?

Pokog, gest a slowe způsob takowý / w kterémž
člowěk (aneb gny Twor) wěcy swych libe spořá-
dání magé / woliwě ge^o a bezpečně, bez překážky gnych,
vzjwati můž. (Pax est tranquilla libertas.)

Takowý způsob milý gest každému stwoření. Proto že
wšecko což w bytu gest / bytnost swan miluge / a toho co gj zdra-
žuge, rádo wjwá: *O wšsem tedy člowěk / gakožto rozumný*
twor. Odtudž Augustinus napsal: Interroga omnes homi-
nes, Vis pacem? uno ore respondebit tibi genus humanum,
Opto, cupio, amo, volo: Zepteg se (pry) wšech lidí / Chceš
pokogi? gedněmít wšty odpowj pokolenj lidšké / Winstugi, žá-
dám milugi; chcy, (in Psal. 84.) Odtud také gest / že wšši-
ckni za nenawistí hodneho saudy toho / kdo pokog russi: nýbrž,
že y ti krejš geg russi / za ty widjni býti nechcej aby russi / ale za
ty krejš ho hledagj; gakož pak gisté gest, že hledagj y oni,
swým způsobem. Necoliko zagisté Eliás lidu Izraelskému
pokoge žáda / ale y Achab: w tom napřed gedem druhému dá-
ti nechce (3. Král. 18. 18.) Ne gen Krystus pokog schwaluge /
a lidi pokogne blahostawj / a kdýž lidé tomu což by jim ku po-
kogi staužilo rozuměti nechcej, pláče (Mat. 5. 2. Luk. 19. 42. ale
y Saryzeowé a Žakdanjcy Nepokogů a bauřek se bogj, a ge před-
cházegj (Jan 11. 48. Luk. 23. 5.) Nýbrž y sám Satan miluge to aby
w pokogi byly wšecky wěcy / kteréž má (Luk. 11. 21.) O wšsem
tedy nepochybne gest / že lidé w Cýrkwi postawenj / a Slowem
Bosjm oswjcenj / pokog milugj / a aby bez roztržek Cýrkew by-
la, žádagj / y to ole možnoshi swé opatrugi; lečby kdo práwě
přewráceeny byl / a z wmysla se za nástrog Satanu buřici pro-
pugčowal. Ale odstup smýšlet / aby kdo tak bezbožný bý-
ti měl.

B ij

X peng-

pay.
53.
ky.

A poněwadž teby wššickai w Swětě Pokože hledáme / a wššak rjđcy a křbto nalézáme : nybřz nawětššim dšle tšm samým tšm Pokože hledáme / nepokog sobě y giným tropšme , gde odu tud newyhnutebně / že se w Prostředeych chybowati musy :

Pohleďmež teby nato ; negpředněgi o Pokogia Nepoko- gi Cyrkewnjm mluwjc. Widj se pak z Pišem Swatých a z Příkladu / že se Rozum lidský trogj cesty ku Pokogi rád chy- tá : z nichž wššak žádně Bůh neschwaluge , a skutek sam ge ne- bezpečnými / a k dogiti Pokoge nemožnými cestami býti vřazu- ge. Kterěž přehlědnau / přjgdeme na cestu prawau , gřstau , neomylnau / kteranz nám Slowo Božj vřazuje / a Pobožnj wřdy- cky po nj rádi sšli / y nám giti negbezpečněgi bude.

Cesty ku Pokogi mylné , tři.

Přwnj cesta gest Vlášylj a Křwalt / kđyž strana stranu , aby sobě před nj Pokog vdělala , wššaciti , a neb z cesty škliditi , wššluge. Gako kđyž Kain Abele / rozđslu w Třaboženštwj (že se tento wšce o wnitřnj prawdu počty Božj štaral / a štrže to Bo- hu přjgenněššj byl) šňasseti nemoha , zabil : kđyž Křalowě Izraelsšej Proroky Božj (že proti podesššým powětrám , bluz- dům , hřjchům šehrali) z nawodu Kněžj swých mordowali : kđyž Třabuchodonozor k swěmu Třaboženštwj , a k cřenj žlatě swě Sochy , wššecky lidi , Třarody , a gazyky / rozpálenau Pe- cy doháněl (Dan. 3.) kđyž Antyoch proti Židům , že od Žako- na swěho wpuššiti nechtěl , wšrutenštwj přewodil (2 Mach. 1.) kđyž Břškopowě Židowššej / aby štrže Křystowo gim odporně wřenj o myššo a lid nepřjššli / Křysta na smřt dali / Aposštroly ge- ho wyhnali / a wššelugat Wjm Křřštanškau wyhladiti se počau- ššeli (Jan 12. 47. 1. Tes. 2. 15. řc.) kđyž to tež po nich Poha- ně Křřštanům činili : A za tšm y sami Křřštaně gedni druhým , zřolassě Ariáni , a ginj Kacyři , prawě wěřcy , pro nšřrowna- wánj

13
roánj se s nimi w smyslech/wězenim.wyháněním.smrtní wosfe-
ligatými, trápěj a trýběj. Machomet pak swým následo-
wníkům hned za práwo to wydal / Alkoranu Swolj hágiti :
tak že oni žádného gineho důwodu Wsry swé, ani nemagje ani
neobagje / než swá proti Křesťanům wjstězi wj / tjm sobě Mysl a
Swědomj swé pokojí. Tato cesta gest wraždlna / práwě
Zaynowská.

Druhá ku Pokoji w Náboženstwí cesta / kteréž také
ohleduge wtíp lišty / gest mjměgšs / bez krwe prolěwánj : a slo-
we Hadánj o Wsru / kdys strana stranu vhadati a kmlěnj
přiwěsti / a neb vhaněti a wsechněm dobrým z osfliwiti, se
snajuge. Tak Faryzeowé a Saduceowé s částými Otázkami
na Krysta přicházegje / zabaniti ho hledali : až y řikali / zdali
ny dobře neprawíme / že sy ty Samarytan a šabla máš² (Jan
8. 48.) Poslucháče pak geho rozpakugje, řikali : šabelstwí
má, a bláznj : co ho poslucháte? (Jan 10. 20.) Jtem, Zda-
li kdo z Knjzat wvěřil w něho / a neb z Faryzeů² než šastup ten,
kterýž nezna šákona / zlořecěnjš gšau (Jan 7. 48.) Tak za Apo-
štolů powstawali mnozy / kteréž nepowolugje zdravým řečením
Pána našeho Gežukrysta, a tomu věnj kteréž gest wedlé po-
božnosti, nemandroš, (gim se wšak zdálo že mandroš) pro-
wodili při Otázkách a hádkách o slowa (1. Tym. 6. 3. 4.) Tak
na Sněm Nycenský mnoho Silozoffů pohanských se postavilo /
tjm vmyslem aby s Křesťanskými Bněžni se hadagje / wtipu
swého ostrošti a gazyka wýmluwnosti dokazowali / a chytrými
lapackami Wsry našj sprošnost zapletali (Hist. Tripart. 2.
Bap. 3.) Tak potom dále, tjm se Křesťané wjce na rozšlně při
Wjre smysly rozcházeli / tjm wjce dysputacy a hádek bylo : Zwšak
ště teš ode šta let / tak že walcěnými a hadecnými Spisy swě-
naplněn / kdys každá strana proti giným hřimá, pisse, řičj, ha-
nj, tupj / bez mjrj a šonce.

B iij

Třetj

Třetí cesta gestte mjrnegššj gest / Když kdo aby w
 swém Náboženstwj pokog měl / jirany druhé morderowati, aně
 se hádati s nj nešada: nej toliko se od nj, a neb gi od sebe / oddlu-
 čuge / aby s nj spolku a obecnstwj neměl. (To stowe Ře-
 čky Schisma, Latíně secta, Cesty Roztržka / to gest Održení,
 oddělení, odlaučení se od giných / a neb giných od sebe.) Ono-
 no učinil Geroboam / Když boge se aby lid geho do Geruzaléma
 k službám Božim chodě nenawrátil se ku postlussenstwj domu
 Dawidowa / obzwašššnj Chrámy wystawěl, a w nich smysles-
 nau podlé mozku swého Božj službu wyzdwihl: a tak učinil w
 lidu Božim Roztržku / kteráž potom nemohla býti naprawe-
 na / až do wyvrácenj obogšho Kralowstwj (3. Kral. 12.) Dase
 pat Biskupowě Židowšššj / k dokoli se s nimi w gegich Saryzeg-
 šššm Náboženstwj nestrowawal / ty wylucowali ze Sstol: gatz
 se y Krystu Panu, y Apostolům geho stalo. A mezy Křesťa-
 ny zacalo se totež djti hned za Apostolů / je se trhali, a od lidj
 (Vítelů swých) obzwašššnj sobě gednoty a gména začjnali,
 (1. Kor. 1. u 12.) Ale wojcegj toho potom a gjsliwěgi bylo /
 když se pro rozdišnost smyslu při Artykuljch wjry na sekty roztr-
 hali: tak je byli Aryani, Eurychyan, Nestoryani ic. Vybiž
 nastli se křešj pro samu žiwota giných Křesťanů nedokonalost
 oddělili se / prawjce je wyhynula z swěta Cyrkw / a mezy samy-
 mi gimi toliko se nachazj. To byli Donatista, onichž je tak
 smyslili, a k samým sobě Cyrkw přiwazowali / pisse Augustinus
 (de unitate Eccl. & alibi.) Zůstalo wšak to / po hřichu, do-
 dnes / je téměř wšickni / mezy křešymj se rozdišnost smyslu
 neb řádů nachazj / gedni druhé tupj / a gačo Kacyře neb Sekta-
 ře od sebe stržagj / společnost Křesťanstau a lastu bratřstau gim
 wyppowjdagšce.

Biskup žjmský wšech těchto třj Cest wjzwá: a wšech ná-
 šlně a newjrně, Nebo y Mocj, mecem a ohněm, Stolice swě-
 bagj:

hági; y Dysputacymy podpůrcowé geho zstáwagj wienj geho;
y Odlučováním od sebe wsech giných/gakoby sami oni Cyrkwj
wseobecnaú/ginj pak wsičkni sestrami zadrženi byli/sebe samy
zwelebíti / giné z oskliviti/a tak sobě odewššad a wseligatym
způsobem Pokog., bezpečnost, sláwu, spůsobiti hledagj.

Ule wsecký tyto Cesty gsau, předně, Uenalezitě:
Druhě. Kdosazenj toho čeho se hledá (Pokoge Cyrkwj)
nemožně: nybrj wjce nepokogů a bauřj tropicý; Třetj přiná-
šsegj podwřácenj gedně y druhé straně. Protož žádné
této cesty Bůh w Slowu swém neschwalil. žádné Maudřj lidé
nikdy neoblibowali. Což wkazati přigde.

Uenalezitě gsau/Proto se pocházegj z wášně těla/a z ne-
trpěliwosti, a pýchj: Když kdo sebe sameho / Rozum swůg /
zdánj swá, naměřenj swá, wsechněm giným za reguli chce
cpáti, aby se tjm co se gemu widj, zprawowali wsičkni. Ny-
brj gest to gakěsy proti Bohu se wzpínánj / nechytj wedlé sebe
gineho trpěti, gehož Bůh trpí / a wedlé nas/neb proti nám (po-
dlé sobě známých písčin) stawj. Když sagistě Bůh y Baina
y Abele snášj/proč oni sebe snášeti nemagj? proč má někdo nad
Boha maudřegššim neb horliwěgššim se dilati? Kterýž také
gest maudřeho srdce (Job. 9. 4.) také oči geho ústě gsau / na
zle wěcy hleděti nemohau (Abakuk 1. 13.) Protož když Bůh
prawj/Mně pomisť gá odplatj (Deut. 32. 35.) Item, Nechte
oběho mšti až do žně (Mat. 13. 30.) ginak dělati chytj/neposluš-
ššestwaj a zpaura gest proti Bohu.

Gsau také wsecký ty tři cesty Uexpůsobně, a hned
Uemožně, k dogitj Pokoge. Nebo přirozně gest, aby se
Každá wěc bránila tomu/což gi wybogowati chce. Chceli Mo-
cy, bránj se mocj: a bude křwe wylewanj. Chceli Rozumem,
bránj se rozumem; a budau hadty a swady. Chceli porupe-
njm, a od sebe odlawienj strany druhé / ta bránj se zase lawce-
njm

10

20

njm a trhanjm / a bude wéssj zgrtens a rozdražbénj / až k doko-
 nalému obogjch proti sobě se zatworzénj. A tu gij rána gest
 neshogitredlná / proco že každá strana gij hagi sebe a swoho / po-
 buď gi slyš stáwa : buď že má po sobě prawdu / a neb domněnj
 prawdy. Prawda zagistě sama z sebe nepremožená gest (3. Kzđ.
 4. 38.) Lej naproti tomu a Schytraloj (Sophistica) gest pl-
 ná austoků , a žwawostj / tak že nikdy neumlkne. To zagistě
 gest ta žena blázníwa , střebená , nesmyslná , nic nevměgšj /
 o njs Salomau (Přisl. 9. 13.)

Mezy tjm / byt v wlačila některým tjm způsobem strana
 stranu zdej tjm sobě , neb Cyrkwi Bojji způsobj pokog? Nebo
 Rayn odklidw bratra mělitz Nabozenswj pokogněgšj? nybrž
 trápenj Swědomj , až do zausšánj. Židé zamordowawšse Kry-
 ska , a rozehrawšse Apostoly ; gako v po nich Pahané , Racyřj ,
 Antykryst , mordowanjm prawých Křesťanů , čeho sobě dowe-
 dli , a dowozugj? Toho , že Mučedlnjcy vmjragšjcy Mucitez-
 lum swým žiwým , žiwých čerwů w swědomj po sobě nechá-
 wagj / a strže ty v po smrti s nimi bogugj : tak že w prawdě wše
 trápenj magj krejš trápi / nešli krejš trpi ; sly mezy tjm přj-
 klád w Cyrkwi zůstawa stále / aby ginj předce slepě tymiz sle-
 pěgemí kračegjce / nepokog sobě v ginych dělali. Podobně str-
 že hadky a dysputacy / zdej gest tdy co poslawženo Cyrkwi Bo-
 jji? ždali tdy tau cestau roztržky wpokogeny? Wzbuzowany
 tjm prostředkem býwaly wšdycky / wpokogowány nitěy : pro-
 co že to právě gest od Sacana k roztržkám a wšnicým wymys-
 llená cesta / tdyž se tak děla , gatz se dělá. Gmenowitě že tdyž
 se proti sobě strany oprau / z pomenau obyčegně na cýl / kterýžby
 obapolně mjeti měli (genš gest , aby pokogným duchem a s ba-
 znj Bojji prawdy wyhledawano bylo) wydagi se wšickni
 gen na wywedenj swoho / a počlacenj druhého smyslu. A tu
 gij hleda se wšdycky ginych a ginych cest a rozceřj / austupků
 a austoků : declaracym , distinkcym , limitacym , excepcym ,
 konce

Tence není. Toť se přimšly leť/ nevpřimně totiž vykládanj stow
 a mjenj druhé strany/ a tře consequency wytrucowanj cyřych
 nemotorných smyslů/ horlenj pak proti tomu nemjné; a cnech
 zase na přewrácenost nariťkanj. A kdjz wždy každá strana od
 swého obhanj/ a drubau čjm mūs (treff se neb netreff) stihá, a do
 těšna žene/ ta zase vřakuge gať mūs; a tak se společným hone-
 njm a wstánjm, lapánjm a wynikánjm/ doráženj a odraženj,
 pachtugi / bez mry a tence, čjm dal tjm wsc w sobě wassně
 rozněcugje. Až pak Bůh šjwari se na takowau dítel swých
 bůgnořt nemoha/ sám w to w trácuge / a na takowé hadrowné
 Dysputowanjky/ gine dysputowanjky s tygem neb mečem pošyla,
 aby ge rozplassili. Těte milj Těchore, prošyme wás / Prwnj
 Kapitoli Osmé Knihy Zystorye Cyrkwnej Euzebiorwy : wble:
 dáte gať wřitek přinášegj takowé Aněžsté swady / a gedněch
 proti drubým dízj powstawanj : tam zagiste to Euzebius ode
 wřené wyznáwa/ že to přicinau býwa dopuštěnj od Boha na
 Cyrkw Protiwensiwj težtych. Ač co staré příklady připo-
 mjnati třeba? Takowáž Bojž žůriwost/ pro takowěz wystupa-
 ty nynj nám na hřbetě ležj: čehož nečyřimeli / a wpatarowati se
 nechceme/ čeho to znamenj než že sme (gať tam Euzebius mlu-
 wj) zdřeweněš / a na myšli omámenj, že nás ani ty rany Bojž
 probuditi nemohau? Po sto teď let dysputowáno mezy samy
 mi Ewangeliky gať neřitale? a gať nemjné? Z obogj strany
 glau nariťkanj na trwody/ sales/ gžliwost/ calumnie : mezy tjm
 předelawanj / předelawanj / oprawowanj / přitufowanj / a zao-
 řicowanj tychž rozepřj a knih wřtawičné. A co tjm zprawe-
 no? Strawily na tom negpředněgšj hlawy (bez počtu gich) šylu
 swau, wmenj swé, šjwoty swé: téměř y Lásku Křestanřkau. Nebo
 z sebe wespolet wydysputowali wřect u důwěrnost/ a rozgřtili še
 proti sobě že k mřtu přigjti nemohau : Cyrkwi pak wdělali ra-
 nu (rozřřtku) kteráž sezhogiti nemůže. (Ger. 15. 18) A gessě ně-
 co o Čejě té smyšleři/ a na ni se wraceti/ máme? Ach skutek

C

vřá

vřázal / se tu nebyla a není / maudrost ea kterák gde s hůry ! Kdo
 mluvjeymu Bohu odepře! (viz Jak. 5. 14/15/16.) **Problé**
 Dag, t na to / a poznawati y oplakawati eo zacinagi z obogj strany
 pobožnj Theologowé : z nichž gest y oswojeny. D. Ioh. Matthe
 Meyfartus w Erfurtě S. S. Theol. Professor: kterjž w Dissertacy
 de Concilianda Pace inter Evangelicos / w Lécu 1636. wydané /
 in proximo. 7. 6. klade: **O**strými Spisy různice gen roz
 množeny gsau / a Xány Cyrkwe nevléceny / ale wjce a
 wjce zgřtřeny. Et cap: II. 7 2. **O**bnowage se / s welikau bo
 lestj pobožnych a porčeni Jozeffa čitedlnych / obecne to
 sfermowanj a potykanj. 2c. **E**sstě není zapomenuto na
 Turectwj / Židowstwj / Macedonyanstwj / Pelagian
 stwj / Manychegstwj / Nestoryanstwj / a jiné potwore
 né Načky / kteréz sme sobě wespolek spjstali : nezapome
 nuto na wzduřky / vřtřky / posmjštky / kterymž sme dru
 hé strané / y w čas křjže a porčeni gegich / obrjžni bý
 wali / Ach že sme býwali ! 7. 3 **O**dkudž gestě nepřestá
 wagi / wůbec zgewně / y obzwlasse saukromně doráže
 nj gedněch na duhé : a nad čimž wjce a wjce bolešiti stussj
 zapletené rozepře / kteréz nenalezj k Wjře / ale k Sstole /
 na Cyrkewnj kazatedlnice se wnássegj : y od těch kterjž
 sotwa prwnj Theologie začátek položili : což zlobi
 wá gačasy smělost gest. 2c. **O**dkudž neywětšj Ká
 zanj dšl dysputacymj, otázkami, a podobnymj ličidly /
 se okřassluge : ale to slepě nevměni gest. 7. 4. **W**sse
 čto to pak gest proti Apostrofu / kterjž abychom mjsia
 nedáwali šablu, napomjná (Efez. 4. 27.) a zwláště
 při Biskupu wadu hněwtivosti režce hanj. (Tit. 1. 7.) 2c.

A nás

A nás pat' do těch labirintů a vsru předce potahowati
 bude M. Martinius² a to pod zámyslem obmyslenj Pokože?
 Nech nešťau to cesty ku pokoji/negšau, ale k' rozbroji wěčnému.
 Nebo O jeň ohně n se nehaly / Dož zlostj se nepřemaha / Zádka
 hadkau se neporazj / ani Rozrška rozrškau newyzdowihuge ; ale
 Oheň se haly rozmetánjm dřiwj / (Syr. 8. 4.) Zlost se přemaha
 dobrotau (Zjm. 12. 21.) Swar se ussj mlčenjm (Zal. 39. 3.)
 Rozrška se wyzdowihuge Snessenjm a Srownánjm (Am. 3. 3.)
 Přestaň nenawiděti ; a přestane wražda. Přestaň hlaubánjm
 a chytráujm na bližnsho nastupowati ; a přestane drubý do
 hlubin a vsru nebezpečných vstupowati. Přestaň se tihati od
 něho / a neb dawati gemu k' tomu přjcin ; a přestane on od te-
 be se tihati.

30

Dabed, gest woffecta ta troge Cesta Cyt'wi Bozj nebezpe-
 čná, škodliwa, a k' wywračenj slauzjcy / gedně straně časně (ne-
 obogji) drubě wěčné. Nebo, začneli se nashj, wlačená bý-
 wa obyčegně pokorná a tichá strana / Abel : Prorocy, Krystus,
 Apofftole, wipj. Druhá mezy tjm strana / ac tu na čas obdržj
 plas, woffat sobě naporom zle stele. Cyt'wi pat' Bozj wětegně
 galy odewd wžitel? Wyrchawánjm Kaukole že y Pšsemce bý-
 wa tihána swědij Krystus (Mat. 13. 29.) Wybrž že častěgi zku-
 ssenj wkazuge. Bistupj w prawdě židowšej Zacyřtwia tuj-
 benjm wyčistrowati sobě Cyt'ew chycce, čeho tjm dowodli?
 A toho, že prawě Bozj Proroky, Krysta, Apofftole, wyčistři-
 li. Zle tam newychazy wkrutná horliwost bez wiměň / tdyž se
 gi wyda pustj! Paroc také Wiedlnšty Krystowy gimage / do-
 majwal se ze tjm Bohu slauzj : gako y dodnes mnohy w Pa-
 peřštwu newj ginat. An žeginat gest, wj Bůh / a cyt'j řdce
 těch kcerj podlé té cesty k'terauz onino Zacyřtwjnm nazýwagj /
 slauzj Bohu Ocuš swých / wějšce wšsemu což psáno gest w Dá-
 šoně a Prorocyh / magjce naděgj w Bohu ž. (Skut. 24. 14.)

Skřze Dysphtacy pat' a hadby zapletagj se strany, a zarodj
 C ij ed

od sprostnosti Vieniſ Božího w Piſmích wygweného. Pán Bůh zaſtáve znage mđlobu přirozenj naſſeho, a rozumu ſpoſďi-
 koſt/neporauj nam w Piſmě ſwém hlubokých a ſubtylných ſpy-
 ſowánj : nybrž y kđe o welikých a hlubokých tagemſtrojch
 mluj / napowjda toliko, co ſe proſtice wěiti ma / oſtatek
 nám k Tiebeſtė Akademij zanecháwage. Ale my kđyſ nechce-
 me než předce geđni nad druhé wje wiđeti / a do každyho bleſtu
 gažo noenj maucha do ſwojky předce dorážegje / wje ſwěela než
 Bůh podáwa ſobě oſobiti / a gine mđlegſj mraťotami zaražeti /
 y ſlepnau obyčegně ſamých takowých oči / aby (gaž Apoſtol
 mluj) od cyle poblaudje, w chylowali ſe k marnomluwnoſti /
 newědauc ani co mluj, ani čeho zaſtáwagj / (1. Tym, 1. 6. 7.)

ſhima tolikěž dělati a s tým w celém ſmyſku ſrownánj ne-
 máš, od něho ſe trhati, také geſt Cyrkwi nebezpečně: Proco ſe
 ſe jim Gednota gegj trhá, a Laſta Bieſtanſtá wyprazdňuge /
 k neljboſtem pat a nenawíſtem podnět dáwa. Nebo kđekolě
 rozdwogenj, aneb roztrogenj, a gaťekoli rozruſenj geſt / tu gđau
 myſli rúžno geđny od druhých, y těch křeijſ nic wěđeti nebudau.
 Oč geſt činiti² a geſtli co nenawíſti hodneho?

A protož Bůh w Slowu ſwém jađně té ceſty neſchwalil :
 jađny také z Maudrych a pobožných niđdy nelibowal / y z těch
 ſamých křeijſ některými těmi ceſtami, tažení gſauc / na dyle gjtě
 muſeli ; Ukáze ſe to. Bayna Pán Bůh w geho wraždělné proti
 bratru horliwosti pamatowal : a kđyſ ſe pamatowati nedal / a
 předce bratra zabil, ſlořečil mu (Gen. 4. 6. 11.) Na gine také Pro-
 roků a cítělů ſwých morděre rozdyel y wſſech čaſtí treſtánj wwo-
 dil : gaž Piſmo a Iyſt: Cyrkewnj wkažugj, ſe niđdy jađny wtru-
 niſt, a bližnjch ſwých pro wjru trapić, bez pomſty zanechan nebyl.
 Nebo Bůh wraždy ſlawy ſwě typěti nemůž / kđyſ ſobě kđo nad ſwě
 domjm lidſkým (kđež Bůh negcagněgſj ſtolicy ſwau poſtawil)
 panowánj olobj. Trogi zaſtáve wěcy zanechal ſobě w mocy ſwě
 Pán Bůh křáwal Steffan Poľſky Kral. Tworitě něco z niće-
 ho; Bůjſyri mrtwé ; a Panowati nad Swědomjm lidſkým. A

Maximi

Maximilian Cysar/ je hřichu těššho nens/gako panowati chę-
 ti nad swědomjm cyzým: A kdo to činj se se na Třin Bozj wtjra:
 Procož onoho Gamaliele radu schwaluge Duch Swatj/terauš
 towarjššum swým, na wyhlazenj Apostolů se smlawagjčým,
 dal: Prawjm wám degre Pokog těnto lidem, a ne-
 chte gich. Nebo gestližeť gest z lidj rada tato, aneb djo-
 lo toto/ rozprchne se: Pakli gest z Boha/ nebudete
 mocy toho zkazyti/ abyssťe snad y Bohu odpornj nale-
 zeni nebyli (Skut. 5. 3. 8.) Tak y starj swatj Cyrkwě Včitelé
 smýšleli. Tertullianowo powědenj znamé gest: Religionis
 non est, cogere Religionem: quę sponte suscipi debet, non vi.
 A Athanasius o Aryanšch pisse: Invitos ad mutationem senten-
 tizę coegerunt: quod hominum est suę causę diffidentium.
 Non enim gladiis & jaculis, aut militari manu, Veritas præ-
 dicatur: sed swadendo & consulendo. Bezpečně (prj) k odmě-
 ňowanj smýšlu přinucowali: což gest znamenj lidj swé při ne-
 vřfagjčých. Nebo ne meči a offčpy, a neb wogenštau zběj/
 prawda se káže/ale namlawanjm a razenjm. Augustinus:
 Nullis bonis in Catholica (Ecclesia) placuit, si quando, in
 Hæreticos licet, usq; ad mortem sevitum est. Zádnému (prj)
 w Katolické Cýrkwi nelhibo se, gestli že kdy y proti Bacyřm
 až k smrti žiwosti wjswano. Lactantius pak: Quis mihi
 imponat necessitatem, vel credendi quod nolim, vel quod ve-
 lim non credendi? Nihil tam voluntarium, quam Religio:
 in qva si animus sacrificantis averfus est, jam sublata, jam nul-
 la est. Fides autem swadenda est, non imperanda. Nocuit
 enim & nocebit semper rigor, & ingenia nostra ut nobiles &
 generosi æqvi, melius facili freno reguntur, docendo magis
 quam jubendo, monendo quam minando.

Procož Kryřtus Včedlnřtů, ohněm na odpornřty hřj-
 mati chuwých, potrestal: Ulewjte čjho řte ducha (luk. 9.
 55.) A Apostol dj: Gakož tehdaž (za Izmaele a Izaká)
 ten podle řela zplozenj protivil se tomu kteryž podle

du ha zplozen byl / tak y nynj Ctouj protiw se se telelnj bu-
 chow im / nepobojnj pobojnym; a ne na odpor tomu. Gal. 4. 29)
 Sum mau, Cesty této nasylne nikdy nelibowali pobojnj a swa-
 nj lidé / alezj a bludnj / wsfetecnj a vkrutaj : tak je gedem napjal /
 Qvzlibei te cla sejs sam prodit ; & se extra Ecclesiam ; & extra
 fidem, esse ostendit, dum alios odit & persequitur propter fi-
 dem. Každá (py) sekta sama sebe prozrazuje / a je bez Cyrkwe
 a Wjru gest wkazuge / kdys giných pro Wjru nenawidj a ge trá-
 pi. Gakoj pak, kdys Krystus swé do swéta posylage iekl /
 Jg gá posylam was gako Owce mezy Wlky (Mat. 10.
 16.) patnět gest je gich nepostal trápiti / ale trpěti : proto je
 gich nepostal gako Wlky na Owce / ale gako Owce mezy Wlky.
 Gij pak nenj powaha Owcy, honiti Wlky / ale Wlků wlastnost
 gest, honiti, dráti, jráti, tiché a newinne Owecy. Té tedy
 cesty Wlkům a diwotým Sselmám Zřestane prawj zanehegte :
 w stáde swém Krystus krotkost mjci chce, aby Wlk s beránkem,
 a parduz s kozlákem leželi / Krawa pak a Nedwédice spolu se
 pasli (Jz. 11. 6.)

Druhé cesty, strze Zádky / také neschwaluge Bůh. Mluwo-
 ze prawdu (dj strze proroka) každý s bližnjm swým / prawy a
 Pokogny saud wynássegre zc. Prawdu a Pokog milnjg
 ze (Zach. 8. 16. 19.) Zle, pokogny saud gedni o druhých ma-
 me wyásseti : Prawdu a Pokog milowati? Nemiluge pak
 ani prawdy ani pokoge opravdowé / kdo obogjho nemiluge
 spolu : proto je to obe spogil Bůh. Gij pak patnět gest / je
 pokoge nemiluge / kdo prawdy hledá strze Nepokog a swary, a
 strze nepokogne bližnjch swych posuzowanj, přemjtanj, walcho-
 wanj, tupenj, haněnj : gatz se w hadrowných těch dysputacých
 a spjlych nad mjru děge. Krystus Vcednjsty swé lasce, ticho-
 sti pokore, wál / swarům newál : a Aposstol gedj sa u Lastu
 wsfeligatemu w ménj předstawil (1. Kor. 13. 2.) Zteráz pone-
 wadj

72
wzdí se strze Swary a hádky trafs : čeho to znamením nej se o-
ny Satanú gýřf glau / k' kařený díla Božjho ! Protos Jakub
Apostol smele wyprawedel / že takowe mezy Křestany ha-
drowání, a s. be wespolek' dráždený (což sobě některý zas-
zplassiný Vmání a maudrost' pokladag' (1. Tym. 6. 20.)
nemj maudrost' zburý, ale zemská, howadná, a šabelská
(Jak. 3. 15.) A Iacobus Acontius (lib. 2. de Stratagem. Sa-
tanæ) napsal : O si illud animis nostris satis esset fixum, qvz-
cunq; moveatur controversia, rem esse non cum homine, qv-
eam moveat, nec disputari de uno Religionis puncto, sed per
eam occasionem spectare Satanam ad dissidia, sectas, rixas, se-
ditiones, ac totius Reipub. Christianæ everšionem. O kdy-
by nám (př)hluboce to w mysli v wázle bylo, že ga-
řakoli se pobne rozepře / čimti gest ne s člověkem / kře-
řýž tijn huul ! ani o gedem toliko některý Artykul Ná-
boženstwj ! ale že strze to Satan přjležitosti hledá k'
různícym, rozterškám, swátým, rocenj a wywrácenj
celé Cirkwe. Gařoř pak wšickni bludowé z nepotřebných
Grážek a hlaubání při nich, a subryšného oně se hadání, po-
wřtarowag' : gařoř o Bacyřstwj Arpánškém zegmána swaty Cý-
řař Konstantyn w listu swém pisse, a wyznawá. (O němž ho-
dné gest přečřsti z hystorye Cirkewoj Tripart. Knihy 1. Kap 20.
Porozumj wame pak že rozepře tato ģrunt swúg řc.)
Poraučj šyc Pismo napravowati toho / k' dožby zachwácen byl
padem neb bludem negatým : ale gařoř w duchu tichostě
(Gal. 6. 1.) Gařý pak gest duch tichosti w těchto hadrow-
ných nyněšřšich hadkách, žalostně se widj. Pismo dj : Newzdy-
chegte gedni proti druhým (Jak. 5. 9.) Tuto pak proti
sobě tak postupugj ti hadrownjcy, že nic než wzdychání, žalowá-
nj, na pomřtu wolání, nybřj prořlnání gedněch od druhých
se šřy

se slyšij. A má předce tato Cesta bytí podle Boha a duchů : ge-
 ho : Apostol žre. eblně prawj, že nic nemá činěno býti iže
 ze swár aneb marnau chwalu (Sil. 2. 3.) Proto že to
 k ničemu není užitečné / gediné ku podvrácení poslu-
 chačů (2. Tym. 2. 14.) a takowj nepobožnj daremuj kři-
 towe, že welmi rozmnožuj bezbožnost (ž. 16.) a napo-
 máhají k tomu / aby kausšicy a hřzaucy se gedni od dru-
 hych zřazení byli (Gal. 5. 15. A že kdokoli tak nemá
 drost prawodj při Otázkách a hádkách o slova / na-
 dury gest / nic nevměge (1. Tym. 6. 4.) Augustinus také
 proti takowým pyšným hádkám takto pišse (Epist. 174. ad
 Pascentium Arianum) Protož rozważugje mdlou swar /
 a slyšijce Apostola přiznawaj cyho se, ne že bych giž do-
 sáhl, a neb dokonalým byl (Sil. 3. 12.) Item, Zдали se
 komu že něco vmj / ten gestě nic nepoznal gaž by zna-
 ti měl (1. Kor. 8. 2.) podle Pišem Swatých roz-
 mlauwegme gaž negpilněgi můžeme / bez swáru, po-
 kogně, ne marnau a dětinstau chtiwostj geden nad dru-
 hym sajtěziti vsylugje / ale aby pokoj Křystů raděgi
 wjtězyl w sedcych nastich žč. Veljbj se tedy cesta křze
 žádky Bohu a swaým geho.

Třetj Cestu / tihanj se od giných / S. Jakub nazývá dilem-
 žlym (Jak. 5. 16.) a S. Pawel tělesnostj. Když (pry)
 někdo žtá : Gá gsem Pawlů ; giný gá Apollů ; zdaliž
 negste tělesnj ? (1. Kor. 3. 4) S. Augustyn proti Donatystům
 dvě knjhy si psaw / řečice gim to že se od Cirkwe Katolicke ne-
 potrebně oddělili, stěuge : kdez y ta slova má. Quid pro-
 dest homini, vel sana fides, vel sanum fortasse solum fidei sa-
 cramentum ? ubi lethali vulnere schismatis perempta est sani-

tas charitatis, per cuius solius peremptionem etiam illa integra trahuntur ad mortem? Smysl gest: Co prospjwa
 ělowěku neporussenost Wjry, aneb Swatostj - ědyž
 sŕeze rozŕezku těla Cyrkwe porussenena gě Lasta? pone-
 wadz ěde těto nenj/onyno y wo cele gŕane nic neprospj-
 waggi (1. Cor. 13. De Baptismo contra Donat. lib. 1. cap. 8.)
 A D. ěuter ědyž rozŕezka Cyrkwoj Sasŕyě s Swogcarŕymj
 rownaci se poějnala / w listu ě nim napsal: Napŕed, Po-
 ěorně prosjym / abyŕŕe omně smyslenj měli, gako o
 tom / ěteryz takě ŕdecně mjnjm / a co ě zpŕsobenj
 Swornosti postauziti mŕž / na tom sebau sgiti ne-
 dŕm / toě znŕ Bŕh/gehož za ŕwědka beru na swau du-
 ŕŕi. Nebo tato rŕznice ani mně ani žŕdněmu nic ne-
 pomohla / ale mnoho wŕškodila: tak že nic dobreho
 a wŕitecněho odtud nadati se nebylo, a gestě nenj.
 (W listu Němecŕkěm ě Swogcarŕum 1. Dec. 1537.) Wo tě-
 to tedy cestě nic nesmyslŕj Bŕh, nic swatj geho.

Maudŕe tedy ěinili ětějŕkoli ědy Něnawistěm, Swarŕim,
 a Rozŕŕkŕm w Cyrkwi brŕnili / buď že byli Theologowě aneb
 Wŕchnosti pobožně. O ěyŕŕowj Konŕtantynowj / gŕk pŕe-
 hoŕlŕwě on Rozŕŕkŕm w Cyrkwi brŕnil / ěŕŕi se mŕže ěyŕŕowj
 Cyrkewnj: zwlaŕŕě Eusebius o ŕiworu geho ěŕŕh. 2. Kap.
 63. aŕ do 70. a ěŕŕh. 3. Kap. 12. ŕ. Iowanus těž mŕdŕy
 a pobožnj ěyŕŕ / paussěge wŕŕechněm swobodu w Nabožen-
 ŕŕowj doŕozil: Že on owŕŕem žŕdněmu, nechě Wjru ga-
 ŕauŕkoli wyznŕwŕ, těžkosti nepěinj / ale wŕŕak ty nad
 gině mlowati a ěŕŕi bude / ětějŕ se za pŕjklad wŕŕawj
 aby Cyrkew w Swornost a Pokog wwedena byti
 mohla (Tripart. 7. Kap. 4.) Augustjnj S. byl w ěajenj blu-
 D dŕa

ůi, a rozdělánj Pravdy tak horlivý, jako kdy kdo na svě-
 te býti mohl: ale wšse duchem tichosti, lasty, snáslivosti:
 tak je na řádného od Cýrkwe odesleho/ aneb w Kacyřstwj vše-
 hleho ani Wrchnosti neb Obey ne popauzel, ani sám se hněwi-
 wé nepotrhowal. Vybrš, aby z Kacyřů žádný mordowan ne-
 byl w Wrchnosti pilně geđnal: sam pak ac s nimi, wšně y psá-
 ně, dysputowal, a ge w bludjch stihal, wšak samau toliko
 prawdu řádným hanějšm. Ani nezmenšjšo zagistě zname-
 nj pohnutě myslj a netrpěliwosti/owšem přeblosti a mřtivosti,
 nídež, w geho dysputacých se nespáruge / ale snažně toliko dš-
 tek Božjch znouu rozenj, gatž o sobě wyznawal Apostol Gal.
 4. 19. Že hož sšlo, že y tēm proti gežichž Kacyřstwj bludům
 bogowal, milý byl / a ge na wětššim dšle rozdělňjch sšte wy-
 yškal: Dase, aby mezy těmi kdo se k B. tolicstě wšseobecne Wj-
 ře hlásali pro Rozdělňost Řádů, neb smyšlů při Otázřách rozře-
 žitostj nebylo, welmi pilně opatrowal. (Videatur Præfatio
 Erasmi in Tomos Augustini.) W pečátku Rozřiziteřšj E-
 wangelicřšjch wzbudil Bůh pobožného Pana Filipa Landtra-
 bě z Hesu: a za tjm z Včených, Bucera, Melantona a gině ně-
 které, horlivě prostředkugjcy. Potom D. Lukasse Olandra,
 štarššjho: kterýž léta 1580. k Cýrkwj Ewangelicřšjch w Fran-
 kreychu a Wydelandu, o čtyry ty Articule při nichž rozdělňj
 smyšl gest (o Weičřj Páně, o Řitu, o Osobě Křystowě, o Před-
 zwěděňj) psal / a pěkný Concordiz začatek učinil / kdyby ginj
 pozorowati byli chtěli. Ale bylo, gatž býwa / když se ohen roz-
 mšř / že se hasiti nedá: tak tuio mezy rozpálenými Theology
 bylo, že se mřřiti nedali. Hasili wšak wzdychy předce potud
 mohli z Wrchnosti pobožných některj, wydanými Mandacy
 aspon w Žemjch swych zlobiwau tu horliwost / a na spolu E-
 wangeliky lánj, zapowšdagjce: jako Bnjše Brunšwicřšě lé-
 ta 1562. Augustus Kurřřšř Sasřšj 1566. Jan Kazymjř Salce-
 řšj Administrátor 1584. Páni Normberčaně 1585. Břystřján
 Prwonj

První Salský Kurff. 1722. Knížata Biešťá a Lehnická 1601.
a 1614. Starově pak Ewangelišťij w Královšťij Polstém
včinili m: 39 sbau léta 1570. Biešťanské Porownánj, Consens
Sendomyšťij nazwané / w kterémz y Panstwo, y Kněžj, y
Cyrkwe / trojg Konfesij Augšpuršké, Cesté, (Bratřské)
a Helwešské / za Bratřj se přigali / a tau swornostj z milo-
sti Bojž posawad stogj. Týmž způsobem nassi milj Sta-
worwé Cestj léta 1775. sepsánjm sobě gedné společné Konfesij,
a přiwzetjm pod gednu a tauš ochranu Gednoty Bratřské s
Konfesij gegich (Wiz Před. na Konf. Cestaw) A léta 1609
wyzdwojzenjm gedné společné Konfystore / a včinénjm Porowná-
nj a Sgednocenj / a zapowěděnjm gmén neprijemných a sektár-
šťých ic. Roztržky vlečiti pobožné a swatě w vmysl sobě wzali:
a Pán Bůh mimo wůli gakož Nepřítel společných / tak y buř-
ičů některých milostiwě tomu požeňnal / kdybychom sobě bříchy
swými a newděčným darů Bojžch wjstwanjm milosti té byli
nezmthali. Týmž Pán Bůh opět wzbuzuge, z Theologu y
Wchnostj slawných, krejšj porienj Jozeffa čitčolnj glauce / na
weřegně Swornostj prostředky myslj: gimž w předsewzetj swa-
tém požeňnati rač pro weliké milosrdenstwj swé Pán Bůh, aby
spogeny byly rozsedliny Cyrkwe, a v léceny rany těla Křišťowa!

Naproti tomu zle činj krejšjkoli Potog a Swornost
Cyrkwe ruffj / buď trápenjm giných pro Wjru, neb hanénjm
a kaceřowanjm / a neb naposlědy od sebe stikánjm a wylučowá-
njm. Nebo tjm wšjm co, než za nástrog se propugčugj to-
mu / kterýz nepřitelem gla Bojžim / a Cyrkwe geho / zle (we djo-
stize neopatrnost lidšťau dělati hledj? Ociemž swědij Křišťus /
že když lidé zesňau / (pozoru na sebe nemagj) Nepřitel
přigda rozšyřowá Kaukol. A D. luter w napřed připom-
menutém k Sšweycarům listu doložil: Satan, náš a
Swornostj nepřitel / bude sobě wěděti kde swé nagj-

16. Kterýž stromy a škály na cestu merati budati. zc. gabs
 se potom po hřechu stalo. Gato y kdýž Ewangelicy w Polště
 učinili Consens, nassel se B. Morgernstern s některými: a kdýž
 milý Předskové nášši w Těchách Swornost wyzdowihli / spoles
 čnau Konfesy a Konfystoři / nassli se B. Procházka Borowski /
 a bylli kdo wjez domácých buriců / czých w Obrané gednoho
 také připomjna M. Mari. Kterýž (přij) do Těch psánj učiniw hor
 liwé oprímých luteránů: aby w tom spogenj s Sakramentá
 ři netrwali / ale se co neydrjwe zase oddělili, napomjnal. Tynj
 pak wsecku tu při na sebe (ach newčasné) gediny M. M.
 wezma ostarky nás sgednocených Těchů / a neb do swé sýtě we
 hnati, aneb kdo wesssem s njm se swornati nechty, za Kacyře
 odsauditi a od spoločnosti Konfesy a Konfystoie odmyslyti, vsh
 luge. Ach wssmohaucy Bože, nikdyliž pak nezmuđijme! ni
 kdýliž Jakub a Jan / čeho gsau ducha newyrozumějí! (Luk. 9.
 49. 54.) Nikdyliž se Dyotresses, aby milému Apostrolo gen
 milosti a lasce společné směugjčjmu, powolil / newpamiatu
 ge! (3. Jan. 9. 10.)

Křtaji. A což wsecko snasseti? y Bludy a Kacyřstwj?
 y Sekty a roztržky? Odp. 1. Byť y tak bylo: lepe snas
 sseti / čemu obrániti w mocy nassj nenj / nesli daremnsim pach
 rowánsm trapenj přidawati sobě y giným / Cytkwí pak Bo
 žj kormaucens.

2. A wssak, kdýby Násylj a drážďenj nebylo podobně je by
 Kacyřstwj a Sekty tak mnoho, a tak gžliwých, nebylo. Tak
 zagisté mluwj Pssmo / Kde záwist gest a rozdrážďenj / tu
 Roztržka a wsseliké dšlo žlé (Jak. 3. 16.) A sám Ro
 zum Filozoffy tomu také wj / je Ubi deest pugna, deest irrita
 tio: & ubi definit irritatio, definit & expirat paulatim con
 trarietas. (wotj, Kde nenj boge / nenj drážďenj: a kde přestá
 wa drážďenj / přestawa a wywětrawa pomaličku odpornost)

X Stua

A skutek to mluwf. Konečně tbyby se w počátku tam Ewan-
 gelicy w gedinkem tom Artykuli (o Wečerí Páně) nebyli roz-
 trbli: a neb aspoň potom na sebe tak píšně nenastupovali: z
 nebyloby to w tak welikau roztržku wzrostlo. Ale že na sebe
 hned z místa prűdce/a ne bez wassně nastupili (nebo kdys Lu-
 ther Karlstadowi na to aby proti němu psal stlenicy Wjna při-
 pil/a na Papsi Důkat darowal/a Karlstad obě to přigal/ a w [2 Tom.
 tom rozgřtenj a sobě wespolek tucc wánj se rozess i / nepřimj. len. fol.
 sřkalj se hned z místa wassen a tělesne st?) a sli s sebau gako na 465.]
 plac wybydnutj k zopasenj / každý tjm rmyslem, a na to wyna-
 kladage wšsecku sřsu, a wiměnj, aby na wřchu byl, a wjtězem
 zůstal? Zapomenuli na to, aby raděgi Petog Božj wjtězyl /
 gatkj (w připomenutem malo wšs powědēnj) Augustyn S.
 aby w dysputacy toho sřstřjno bylo, radil. A přišlo k tomu / že
 geden na tu, druhj na onu stranu / přišli tuze napjnal: a zawea-
 dli se do takowjch hyperboli sřch (o přjtomnosti Těla Páně
 w Swatosti) mluwenj / gatkjch před t m žádná strana newšj-
 wala: Luther tělesnau a hmotnau (gatkj druhá strana brala) přj-
 tomnost msti chřtēge / Karlstad pak do konce prawdiwau přjto-
 mnost wyzdwihuge. A také by wa / kdys se dwa na to wyda-
 gj / aby každý w swau stranu tabl / se na prostředku zůstati nemo-
 žně / wychylj se tento sem, onenno tam, přjšli daleko: a přichá-
 zj na to in fervore contentionis, že se někdo z wšt nebo pēra le-
 daco wypustiti / a potom toho zastawati, potulj (buď na wzdo-
 wj straně odporne, aneb je ad aburda hnan gfa / a pustiti swěho
 nechřtēge, ginal nemůz) nacezby krom swau a tabanice nepo-
 myslil. Gakož pak Reformati wřazugi, že D. Luther před začatj
 kem swaru o tagemstwj Wečerí Páně a Spůsobu přjtomnosti y
 posjwanj těla gēho / tak mluwil a psal / gatkj eni že se podle Pje-
 sem a Starjch Otčů smyslu mluwiti ma, smyslegj. (Wiz o
 tom Acta Concordix Německjym gazytem lēta 1594. w Am-
 berce tiffēna, in octavo, od stranty 150 az do 213.) A tak kdys
 D u j by se

30
by se byli do swatosti nedali / byliby při jednom smyslu y geho-
nostegněti mlouwenj zůstali: gals aby se w Cyrkwi dalo /
Apostol strze gmeno Pana nasseho Gesu Krysta prosyl. (1. Cor.
1. 10.) Ale kdyz se do hlaubanj dali, a to chitwē / pro zabarbes-
nj geden druheho / pustil pan Bůh aby se rozestli, a prostie dnj
prijmou cestu, genj gest Sprostnost Wjry / straili! odkudž
následowalo, že se y do giných controverhi a sporů, na kterez
zpocátku ani nemyslili, zaplecli. Nebo chitwē ge dni pod-
statné těla Krystowa přítomnosti dorahnauci / wnesli to, že Kry-
stowa Těla ginj gest způsob neili nasseho / proto že ono s Bož-
stwim spageno gšucna mnohých mystech, nybrž na wessch byti
můž w ten ryz čas / a tak y w Chlebě a Wjné: odkudž powstala ro-
zepře o Osobe Krystowě, t: o Wšudy přítomnosti Těla geho /
a nářek Ubiquitatis. A kdyz druzj na Analogiam sacra-
mentalem se odwoławali (že w každé Swátosti po spolu arcy
gest to dvě / znamenj a wyznamenáná wěc / wssak poswátně)
roz s nimi začat swar y o druhau Swátost, Břest, že také moc
gegj wyprazdňuj: y začali gim spsati Sacramentů / rotiz
Swátostj zlehčowatelů. Potom pak, kdyz se zylil swar, a pos-
deslo čim dále tjm wěstj podhlđanj / a přistaupila některých
k dokonalemu druhé strany zlehčenj chitwost; zdwihla se wo-
tegná wálka, a nezustal žádný téměř Artykul Wjry / w kterémby
gedni druhých (nodum in scirpo quarentes) nebrali w pode-
zřenj / a nelapali za slowa / a ne rozwoławali w bludjch. Z čes-
hoj posšlo dokonale téměř lasty wdussenj / tak že se ne gato gednos-
ho a rehoj Ewangeliium Wyznawacj / ale gato Nepřátelek so-
bě wespolet měli: a prawj Ewangeliium Krystowo Nepřáte-
lé nad tjm plessice / z nás sobě diwadlo wđelali: mezy ginými
na překážku běhu S. Ewangeliium sepsanými knihami také
zde w Polště Bellum Evangelij quinti wydawosse. Aniz klas-
mali: nebo opravdowá nena wist, nepřátelestwj, wálka, by-
la: kdyz cito onyno za Ubiquitate, Zapernaity, Eucychyány;
onno

2
Dnoštegny smysl, kromě o Wečeři Páně/ Aley tu wjce srowná
mj nesli rozdílu se našlo; gatz 3 Aťt těch se wioj / a z weto-ge-
gich zawjety: Ačkoli sine se o to, Bykoliby prawě Tě-
lo a Krew Krystowa Tělesně (Lěblich) w Chlebě a
Wjně/ na ten čas neporownali/ má wšak gedna stra-
na k druhé Lástu Ařestanskau potud ney wyš gedno-
ho každeho swědomj dopausstj, prokazowati / a z o-
boggj strany Wšsemohaucyho Boha pilně prosyti/ aby
nás duchem swým w smyslu prawem utworzowal /
Amen. Ačkoli pak se potom nedorozměnj y w giných
Ařytkuljch rozmohla/ a nad mytu ofšie po celých sto let, a wy-
šse, walčeno: kdys wšak opět oboggj strany Theologowé Leta
1631. w Lipsstě (w přitomnosti a s powolenjm Buršširštů
a Knjzat oboggj strany) na tom se šneli/ aby pokogně do wšech
těch rozepřj nahlédnauce/ potud se šnassegj neb nesnassegj, wy-
rozuměli: našla se we třech toliko Ařytkuljch smyslu rozdi-
lost, gm: O Osobě Krystowě/ o Wečeři Páně / a
o Předzwěděnj Božjm. A wšak y tu ne o negatku Wěc/
ale o způsob toliko wěcy. Což každý poznati můz Rozmlau-
wánj to čta. Nebo o Osobě Krystowě wyznaly obě
strany, (1) že Krysta wějš býti prawým Bohem a prawým
Clowěkem. (2) A oboge přirozenj w té gedné Osobě spoges-
ně k wěčné nerozlučitedlnosti/ tak že nikdy a nikde gedno bez dru-
heho není: (3) A wšak každe přirozenj zůstawa tjm čjnš gč/
nesmjššene. (4) Ačkoli trpěti a umřjeti / wlastnost gest lid-
ského, ne Božského přirozenj/ že wšak netrpělo lidšké toliko při-
rozenj/ ale sám Božj Syn/ Pan sláwy/ Bůh požehnánj nawěky/
trpěl podle Těla: tak že Krew geho gest, Krew Syna Božjho
(1. Jan 1. 7.) a Krew Božj (Stur. 20. 28.) (5) Protož to
mluwenj, Božstwj trpělo/ aneb Clowěčenstwj toliko trpělo / že
nenj

wšemohaučy, wšsudypřítomný gest / tak y oboge
 přirozenj geho Božstwj y Člowěčenstwj / wššewě-
 daucy, wšemohaučy, wšsudypřítomné gest? Theo-
 logowé Sassej wyznawali, že může a má; w tom smyslu / že lid-
 šte Krystowo přirozenj wššek' o wj, můž, a wššudy gest / škrže
 Božstwj své. Ale druzj to mluwenj za nepřipadné magje /
 žádali aby se w tomto hlubokém tagemstwj zastalo při těch for-
 muljch mluwenj, kterých Pismo Swaté, a stařj Duchownj
 Sněmowé, a Konfesjy Augšpuršská, vjzňwá. Tehož od dru-
 hé strany k dalššimú a plněššimú wroženj odloženo.

W Zřetřkuli o Weceři Páně odcetli se obogj Transub-
 stanciacy y Consubstanciacy: to gest, smyslu o proměňowanj
 Chleba w Tělo (a Wjno w Krew) a o spolu spoštatňowanj
 toho neb zawjranj gednoho w druhém / y wššelikého hmo-
 tného a telesně zpušobu přítomnosti Těla Krystowa /
 a tlaněnj se gemu w chlebě. Ne žeby wššak sami žiwlowé w
 Swátosti byli, Chleb a Wjno: aneb sama toliko moc a pušoa-
 benj / aneb pauba znamenj Těla a Kwe Krystowy; ale že
 prawé podštatné Tělo Krystowo / za nás lámáné /
 a prawá podštatná Krew Páně / za nás wylitá / škrže
 prostředek požeňnaného Chleba a Wjna prawdiwé a
 přítomné se podává, rozdeluge, a požíwá / mocj po-
 šwatného spogěnj: kterěz záležj ne w samém toliko wyzna-
 menánj / ani w samém toliko zapečetowanj / ale také w společném
 nerozdělném rozdawánj Zemštych šiwlů a prawého Těla a
 Kwe Páně. A wššak takowé pošwatnj těch wěcy spogě-
 nj / že mjšto má toliko w vjzňwanj od Krysta wydaném, a ne
 ginde. Dale, y w tom se šgednotili / že w duchownjm Krysta
 požíwánj, kterěz se w vjzňwanj Weceře Páně na Zemi děge / ne-
 toliko moc, wšitě a pušobenj / ale y Podštata Těla Krystowa,
 a Krew

a Krew geho, se požíwá : gako také, že w požíwání požíwá
 tím spolu s žiwoty Tělo a Krew Páně se podává. Pozustá
 lo při tomto Artykuli na odporu toliko toto : Tělo a
 Krew Páně / takéli se vsly zewnitřními / tak dobře od
 nehodných / gako hodných přijímá a požíwá ? čili toli-
 ko vsly wjry / od těch samých křečj s wěrau přístupugj
 Theologowé Saffej zastawali prwnjšo / proco že Křystus dš
 Gezte, to gest Tělo mé / pšte, to gest Krew má. Brandebur-
 štj a Hessj připomjnali / že gšti Tělo Křystowo, a wěriti w
 něho / Křystus sám za gedno a též bēre / (Jan 6. 35. 40. 54.) a
 tēm wšsechnēm křečj Tělo geho gedš a Krew pšgš, žiwot wěčný
 přiwlaštjuge (ibid. v 54. 56.) kterehož nehodnj nemagj (1.
 Kor. 11. 28.) a protož o nich že Tělo Křystowo gedš, a krew pš-
 gš / mluweno byti nemá (ale poswátlost toliko tak welikého
 tagenstwj : gels z Augustyna náš M. Jan Hus mluwj.)

W Artykuli o Wywolenj / wznali obogi, (1) že
 Bůh od wěků w Křystu wywolil k žiwotu wěčnému / ne wšse-
 ky lidi / ale některé. (2) A počet Wywolených, y gmená, že
 samému genu známá gšau. (3) že žádný wywolen není / neš
 kdo wvěriti měl w Křysta / šteze moc a působenj Slowa a Du-
 cha geho / a w tom serwati : a protož ti kdo Wywolenj gšau /
 že od milosti Bojj do konce wypadnutí nemohau byt se y na-
 čas wychylili. (4) že Bůh y wywelowání lidj / žádné přičá-
 ny w nich samých nenalézal / ani naklonnosti k wěčenj, nymjo gi-
 né : ale že wšsečo to co dobrého w Wywolených gest / z pauhé
 swobodné milosti Bojj / kteráž gim w Křystu Gejššti dana gest
 před časj wěků, půwodně plyne. (5) že Bůh od wěků ty o
 nichž wědel že w hššjich a Newěre serwagj / k wěčnému zaby-
 nutj a zawrženj předřjdił. (6) Ale to zawrženj že se nestalo ex
 absoluto decreto, z pauze prostého vsudku / gakeby Bůh bez os-
 hledu na newěru lidštan něčoho / dle samé ljbznosti své, zatra-

E ij cowa

cował. **M**ale přičina y zavorženj y zabynutj že gest w samých
 lidch, žijch a Newěra : wywolensj pat a spasensj přičina / w las
 mém Bohu / Milost gebo w Krystu Gejssji. podle Pisma :
Shauba twá Izraeli z tebe gest / ale ze mne peimoc twá
 (Oze. 13. 9.) **(8.)** o Wywolensj a Spasensj swém je se vyjistě
 wati má ilowět, non à priori, sed à posteriori / ne wyzwojda-
 njm tagné Bojž Rady / ale podle wygeweneho Slowa / wyhle-
 dawanjm při sobě Wjry, a Owoce Wjry : A protož že bezbož-
 nost gest iškati / Kdo gest z počtu wywolensjch musj spasen bý-
 si / wěr on neb newěr / cín dobře neb zle. **(9)** A že při tomto
 hlubokém Wywolensj Bojžho tagemstwj / mnoho Otazel lidstj
 wotip činití mže / kterymž w této smřednosti wyrozuměti, a
 na ně ginat odpowjdati nemůžeme, nož s Pawlem Swatým /
 O Tlowěte, kdo gšy ty / je odmlawas Bohu ? Zdaliz hniec dš
 žnčstj / proč mne tak wočlal ? ic. (Kjm. 9. 20) Item, O hlu-
 božstj bohařstwj. y maudrořstj, y wmenj Bojžho / gač gšau ne-
 zpytatedlnj sandowé gebo ? ic. (Kjm. 11. 33.) **R**w tomto hle-
 Artykuli srownanj gest / (podle této Theologů Sastých
 declaracy) téměř wewšsem : a patně gest se eo proti tomu
 některj ginj k Augšpuršké Kofesj se hlafšcy Theologowé (o
 Wěregném wššech lidj Wywolensj / wššech k wjře předžrženj /
 wššech strže Krysta wykaupensj ic.) psawali / a na Reformaty
 lali / to paubé prywátnj domnjnty byly gich samých / proti Bo-
 žjnu Slowu / proti Augšstynowu a wššech starých, nybřz pros-
 ti luterowu Břencyowu a giných / y samé Formule Concor-
 dia, wčensj, wjtrně boguzjčych. **S**edné wěcy Theologowé
 wé Sastj w tom listem rozmlawánj z Anby Concor-
 dia deložili (mššo punktu 10) cožby se od wznanj Reformatů roz-
 djlně ždalo : gmenowitě / že. **A**č nás Bůh w Krystu z mi-
 losti wywolil / wššak (přj) tak / že napřed widěl, **K**do
 ššale a prawdívě w Krysta wěrni bude ic. **S**atoby
 Pán

Pán Bůh pro předzvědení Wjru lidí wywolował. A rešaz
poněwadž se přwe w punktu (4) zřetelně wywěchli, že Bůh
w nás přijany wywolowaní řádně nenalezal, ani náhlenosti k
wěčenj ž. patrné gest / že Wjru býti datem Božim wyznawa-
gí-gako y Reformaci y Aposťol Efez. 2. 8.) Buď tedy že dje-
me / že nás předzřidil k Wjře w Krystu (abychom wějce žiwos-
wěčný měli. Jon 20.) aneb že nás wywolil w Krystu / proto že
předzvěděl Wjru w něho gakožto budoucy dar swág : gedno a
těs gest.

To gest summa a krátký wytah Rozmlauwání
Lipskeho / co se těch třj w nedorozumněnj zůstawagi-
cých Artykulů dotyce. Žebož gest patrné / že Ewangelicy
řádnými Bacyřskými, grant špaseň wywracugjčými / smysly
(Bohu buď chwala) meze sebau rozuzij negsau : a protož w
tom wěcem rozdíl gest / poněwadž malý gest, snasseti se mohau /
a pro lastu k ratistkau / nybž pro tu spolecňau tak weličeho swě-
tla Ewangelium S^o wlastnost, powinni gsau : a že ten genž
(zwelicowanjm těch wěcy) formauř Cyrkeru Božj / třpeti bude
řaud / nechtě gest on k doctoli (Gal. 5. 10.)

Diněkdo : Pročez tedy Předkové wássi od giných
odstaučili? proč se wy od giných dělšte?

Odp. Předkové naši neodstaučili od Ewangeliků / Praw-
dy Wienj Božjho wyznawačů, ale od Modlání, prawdy tlacis-
telů zgerwný o tom Božj rozkaz měwšse Skut. 2. 40. Žgewo
18. 4. K tomu, od Strany pod obogj staré ne tak se oddělili
řami, gako oddeleni byli : protiwenjm se totiz oněch no čisťšj
prawdě / a těch křoz se gi přidřeli trapanjm, wyřáněnjm, wě-
zenjm, morderwanjm : gakož pak Taborště tak téměř wyhubili.
Milest tedy k čiste Božj prawdě wedla předty naše / aby wolili
w šautromněsti šlawiti Bohu, a ošřihati Perly te křerauj gim-
nalezi byl dal Bůh, a ginj gj zhrzeli. Že pak nynj w Wienj s gr^{ny}

38
mi Ewangeliky gednomyšluf gfancc / Kādū obzwołassenyho, pře-
wé sobě obzwołkěho gestě se drzime / to že neaj žádné trhanj Cyr-
kwe / ani wěc sprawedliwé pohoršsenj, tomu dawagjey, wkazá-
no gē w Ohlāssenj. Wtedostawali pať wždy něco tu plně a do-
konale swomosti Cyrkwe Cestě / ohlasyli sine se tať / že wćnřk
wšestě o horowj gšne / z čehoťoli hogněgšsji Cyrkwi Bojji Pos-
tog a wzdělanj pogjiti mřz, když Břh přičiny wklāše. Wřnyř
w tomto z formaucenj, proč na nās někdo pro rozdjlnost Kādū
(přt němž zanechānj sine) tať zlobiwě nastupowati / a od spo-
lečnosti odštrkowati mř?

Dj gestě někdo : Poněwadž se tať malo od nās
dělje / proč dokonce knām, straně wěřsji, nepřistupje?

Odp. My se malo od was dělje, prawda gest / ale wy od
nās přjliš hrubě. Nebo wynyřšlegje a rozwoławagje, že
sine bludānj a sektařj / wšstupugete tjr zpusobem od nās / a nās
od sebe y odhānjte y odwrācyte / a spogenj tomu sami brānjte,
Gako, když sine teď w Ohlāssenj swem cestě k dobrému, o sobě
wšpoleť smyšlensj, a plněgššjmu se spogowanj, tēto podāli /
abychom naprotom dowěrně služeb Cyrkwnjch wjzwali gedni
w druhých / w tom Šhromāžděnj kterému tdo kdy přjtomen
gest (Ohlāssenj, str. 207.) odpowjda nám nato B. Samuel
w Obrāně swě (str. 373. c.) že to býti nemřz, my že bychom tať
mřli šortel před nimi ; magje (přj) w nich w gegich Swěto-
stj prawau přjtomnost Těla a Křwe Křystowj / oni pať že by
toho w Reformatū a w nās neměli / neš hola znamenj. Tať se
opět nāšaudnau stolicy posādil / a wšporowě wššetecnau wćnil /
dokāzaw škutecně / že wšty nam Potoge podawa škutem o nēj
nestogj / ale geg od sebe štrka. Ale došti oře trogj zle, myšle,
a k dogjtu Potoge praweho w Cyrkwi Bojji na wěty nemožně
cestě / w lāšly / w dočach / a woztržkach : přjstupme k wklā-
zānj sobě prawě Cesty Potoge / kterānj Břh šchwaluge.

Cesta

Cesta Pokoge prawa,

19

Také se na tré rozcházj. Chce zagisté Řih, aby mezy námi byla, místo Vlasyj, Lasta; místo Hádek, Sprostnost Wjry; místo Roztržek, Snásheliwošť Společná.

Lasta, wyhláffuge se nám w Písmě Swatém za počátek, prostředek, y konec Břelčanstwj nasseho. Nebo k Lastce sme powołani; Eff. 1. 4. 1. Tim. 1. 5.) Lastan stogjme (Gal. 5. 6.) Lastu za vsiěk Wjry swé máme; zde y wéině (1. Kor. 13. 8.) Protož Apóstol Břelčanů prosj, aby hodně chodili gatz stussi na powołanj kterýmž powołanj gsau: se wssj pokorau, nichostj, y snásheliwošty, snáshegjce se wespolek w Lastce / a wslugjce zachowawati Gednotu ducha w Swazku Pokoge (Fil. 4. 1. 2. Aginde dj: Oblečení budte nadewšsedo w Lastu / kterážto gest swazek dokonalosti / (aneb dokonaly) a Pokog Boj wjtržj w sřdčjch wassich: Lněnuj (t: tomu Pokogi Bojmu) powołani gste w gednoto (Kol. 3. 14. 15.) Zle Lasta pogj wějcy w gedno Telo! (gako starenj spogeno byra wazbau) Lasta dáwa Pokog! Lasta wstěj. A mezy rozdielnými zagisté Nabozenstwými (gunt prawe Wjry zachowawagjými) tož Lasta gest / Rozdielnost se anebo trazj / anebo necy y a neshlodj. Nebo poněwadž Lasta dobrotiwá gest / nezawidj, nenj wštetná, nenadymá se, w nic se neshludneho nedawa, swjch wěcy neshledá, nezpausz se, nemyslj zleho, wšsedo snashj, wšsemu wěj wšsedo se naděge, wšsedo trpěliwě čeká (1. Kor. 13. 4. 2.) gde od tud, ze lidé Břystowu lastu w sřdčjch magjcy / sebe wespolek ne podhljdaagj, slow a mjněnj sobě nepřewracagj / nepcmilawagj se a nepowupugj: alebj přegj lobě společneho wzdělanj / a w tázeli se přigedné:

10

gedné straně co světlejšího, lepšího, vzdělaně a telednějšiho /
 druhá to haed obšíř, a čas se snadně pýjí a gedaje. Gesto
 kde sídce gšau rozjřena / tu žádné vřazowanj, dysputowanj,
 zchranj, lanj, nic neplatj / Oči y Vši tu zavřene gšau / aby ani
 sama Práwda pronitnauci nemožla. Weliké tedy gest ragenj
 sroj Lásky weliká moc / že sídce spogena w Lásce potesse
 na bywagi ke wšsemu bohatswji přegisteho Smyslu,
 tu poznánj ragenstwj Boha y Ouce y Krysta (Kol. 2.)
 Protož Apóstol napominaje Korynckých / aby darů Božích a
 ošwícenj gedni nad druhé wyěššihó, k rozrůstam nevjřwali / do-
 ložil / že jim gestě wyěšši cestu vřáže: A vřázal Lásku /
 práwě že na te wyc záleží / než na wšech Gazytů uměnj / a wšech
 Tagemstwj zřamosti / na wšech diwých Skutků činěnj č. (1.
 Kor. 12. a 13.) O Kež nynj souditi to chceme / co tu Apóstol
 mluwí; že nezwyšši a nezgyšši cesta k dogři pokoge / gest
 Lásky wěrau! Efez. 6. 2.

II:

Druhá tu Pokogi w Náboženstwj Cesta gest /
 Wjry Sprostnost: Proto že Práwda prostá a odewřená
 gest / w řeči y w smyslu; ale Lež a Podwod mnoho subylného
 wimurj, kraucenj, barwěnj, hčenj potřebuge. Protož Apo-
 stol Korynckým, po sřaleššých Věteljch postupugjčym, řekl:
 Bogjm se, aby snad gakož had swedl k wu chycrostj swau / cať
 n. byly poruššeny myslí wšše od Sprostnosti / tje. až gest w Kry-
 stu (2. Kor. 1. 4.)

Tato nášše w Krystu Sprostnost wětrím záleží.
 1. Abychom Wjru prostau a odewřenau, k wy-
 ozurnjwanj snadnau, měli: gakož nám wydal Krystus
 a Apóstole / bez wšseligateho nepotřebného hlaubanj, a subyln-
 nostmi wysokými sebe neb ginych zapletawanj. Non enim
 per difficultes nos Quæstiones Deus ad beatam vitam vocat.
 řekl

řekl starý Cirkwe Vítel Hilarius : Vůh nás (pry) ne str-
 ze nejradně Otázky k životu blahoslavenému volá.
 Owssem. Nebo garoi staré Cirkwi Pan Bůh profirkau
 Theologij wydal byl (Slyš Izrael / Hospodin Bůh
 tvůz / Bůh geden gest : Protož milowati budeš Ho-
 spodina Boha swého z cekeho srdce swého zc. Deut. 6.
 4.) tak y nowé Cirkwi slybil Cestu swatou / snadnou /
 pomjžby gdaucy žádný nezblaudil, y ten negblaupěgssj
 (Is 35. 8.) A takowá gest byla w prawde Krystowa a Apo-
 stolska Theologia / Otázkami mnohými a hlubokými žadneho
 nezaměstnawagjey / než toliko k znamosti gedineho praweho
 Boha, a kterehož nám postal Gejsse Krysta, slaužjey, a na té
 wěčný život zakladagjey Jan 17. 3. Mat. 16. 17 24. Řim. 10.
 8. 9. zc) Při té Sprostnosti Wry kdž potom Křestané nezus-
 stáwali / ale na subrylněgssj Otázky se zawedli / powstala ta y gi-
 na Kacyřstow a sekty : gatk rozmawo w listu swém Cysar Kons-
 stancy / a o to Alexandra a Arya trefie / že takowé Otázky kre-
 rýchž Žákon neporaučj, z zahálowé mysli / pro dotazowanj os-
 strosti w tipu / do Cirkwe Bójj w trussowali / kterězby aneb nes-
 sy wěny mi zústawati / aneb raděgž w srdeych chorwany býti
 maly, aby se wsty ani newynassely (Wz co o tom wjce pisse a
 horli S waty Cysar / w Knize z Euseb. o Životu Konstant.
 Kap. 67.) Ale coby řekl kdžby dnes z mrtwych wstal / a nys-
 nēgssj Dysputacorkau Theologij s tistey Otázkami / (na něž so-
 bě Artykule Wry rozdrobili, a gatk na kterau odpořidano byti
 má, neklogitodně se táhagj) slyšel ! Gessio gatk magj w
 gadnostegnau odpořed trefc wati / hledagjce gi, buď w pjmě /
 eděž Pan Bůh dzořiti nassj wždy nepustil / a nel w Mořj lid-
 škem / eděž k měřenj tagemstow Bójstlych mřty nenj ² Uadro-
 gisťe gest / se býe w wse. to to zpraweno bylo / očnyj otázky a
 hádky glau / naroste wssat ginych haed zaso (pugdemeli tau ce-

S

glau

stau předce) boží: pro nepřeváženou hlubokost zagemstrov
 Božích. Kdo na této hlubíně zplyvati chce (věrau t: wisse-
 tko to co w Slovu Božím nachází přigimgage / byt y nerozum
 měl něčemu) ten zplyvá bezpečně: ale kdo samy ty hlubiny chce
 prelézti a probříšti, wtone konečně. Multi volentes disputare
 de Dei profundo, verſi ſunt in profundum. Meliorq; eſt fi-
 delis ignorantia, quam temeraria ſcientia, dj Lombard. 1. Sente
 diſt. 1.

2. Sprošnost naše w Křistu záleží také w spro-
 šném a odewřeném prostičké naši Wjry wyznáwání:
 jako S. Pawel Skut. 24. 14. 15. 16. To gest/ aby kdo wienj
 swého gistoru z Písem má/ z Písem gi také a stowý Písem, gak
 nezřetredlněgi muž lidem ukázowal/ tak aby to každý sam wí-
 děti mohl/ že na nepohnutém gruntu Prawdy stogj: a ten gestow
 by se protiwtiti a odpřati chtěl/ aby se zahambiti musel/ nemage
 co mluwiti proti tomu (Eyt. 2. 7. 8.) Tak dá Bohu čest a w-
 ſtaupj. Nebo zdaž kdo naschwal šepý gest? (Mac. 7. 28.
 Jan 7. 46. Skut. 4. 14.) Pakliby kdo předce chtěl newstupo-
 ným býti/ nechati ho/ a iſcy mu co Aposſtol: My takowého o-
 byčege nemáme/ ani Cyrkw Božj (1. Kor. 11. 15.) Zorlenj tu
 wětšjho, dyſputowánj, hanénj, nepotřeba/ chcemeli sobě y Cyr-
 kwi Božj zachowati pokog/ (Wjz 2. Tym 2. 24. 25.)

3. Aby wſſak sprošnost naše w Křistu ſháze se y Odpuřcá
 gjmala/ napomůž k tomu toto/ aby Křeſtáné prawj wnitř-
 nj Prawoſt a ſladkoſt Wjry ſwé prokázowali ſkutkem
 Láſty, k Bohu y bližnjm: tak aby to y ginj při nich zna-
 menati mohli / žege duch Křiſtu ijdj. Syc co platno o E-
 wangelium ſe hádati, a proti Ewangelium žiwu býti? gednau
 rukau ſe w ſſawj/ a oběmabořj. Protož Křiſtus poručil aby
 chom ſkutky ſwými hleděti tak ſrojtiti / aby lidé Bohu čest dá-
 ti piſjány měli (Mat. 5. 16.) Tak Aposſtolé wyhledawali/ aby
 gakož

gatož Včitelé tak v vůbec Křesťané obogitě pohlawš / etným
obcováním hleděli mnohé wyzřstati (Tym. 2. 7. 8: 1. Pet. 2.
2. a 2. 1. 2.) Kdo gest moudry a uměly mezy wami (dj S:
Jakub) včaiž dobrým obcováním skutky své w troctě maus
drosti (Jak. 3. 13.)

III.

Třetí Boží Cesta ku Pokoju / gest Snásseliwost
společná : abychom ne hněd toho k smyslu swému we wšsem
naprawiti nemůžeme / porupowoli / kacekowali, obsuzowali.
Cytřwe zbarowali / alegato mdeho v wšie, přigimali (Rim.
14. 1. 1.) wědauc že každý swému Pánu stoji neb pada / a že Bůh
mocen gest pozdwihnauti a utworditi ho (v. 4. Wz také v. 10:
31) Powinni žigitě gšme my slyš mdeoby nemocných sná-
sseti / a ne sami sobě se libiti (Rim. 15. 1.) nybrž přigmati se
wespolek, gako y Křystus přigal nás w slawu Boží (v. 7.)
Necimžli toho kdo / a bližnjch snásseti nechce / ale proti nim hor-
lí a hřma / ten pronásš mdeobu myšli své, a Wry slabost / a
ducha ne Apostolště, a ne Křystowa / ale ducha těla (1 Kor. 3. 3)

Lepe gest myšle takowého proti bližnjm horlenj / horlívě
se za bližnj blaudej mōdliti / aby ge Bůh sam milosrdně oswě-
cował / poněwadž on w mocy ma sroce gegich, a ne my. Bez
geho dila, nučme my gedni druhé gat chceme / křičme naně
gat neywoš můžeme / hrdlugme se také s nimi neb hoňme sem
a tam / co zprawime ? Tak mnoho to bude / gatoby někdo slepě
ho haněti nebo bjti chěl / že se prawj newiděti toho, co ty. A
včaz mu to neyprw, a ohlšda : a aby včazati mohl, odcwřiti
zrak. Můželi sam přistrogiti collyrium gatě, přistrog : Pa-
kli cýtš byti stacet Boží / odwřati oči slepých / v Boha toho
pokornau přimlrowau bližnjmu swému hledeg / a naplnš Ža-
kon Lasty. Odbřžšli to, zřstals Bohu dušš : plešeg wšce
nezli w křistech wššeho Swěta. Pakli ne, podiw se audium
Božim / wzdechni, wmltni, bližňho pro wšry nedostatěk ne-
stap / aby Annykřstem nebyl : nybrž oněm předce že Křystu gest.

S ij

Imy

44
smýšľeg / by se tobe gatkoli zdalo : gely Zpovsed písklabeu
swým naučil / kbyš y těch krejš ho Krysta odluzowali, porupos
waci nech též ale řekl, Malí k do tu naděgi o sobě žety Krystú byl/
nechě myslj se y my zé. (1. Kor. 10. 7.) A Cylar Kor stancým
k swornosti Biskupů nawomjnage řekl / Kdeby z lidj lepšj byly
to samému Nebeskému Bohu k ro: sauzenj nalezi (Eucl. Vira
Const. 3. Kap. 20.) A pobožj z smýšľeti slusj / že per: ewadř
Krystus w Cylr wi kraluge / mocnějšj gest dylo geho nei my
tomu rozuměti můžeme. Kraluge zagiste v prostřed Nepřatek,
(genš gšau Dabel Swět. Tělo) a wzdělawa sobě kralowstwj
swé proti wůli a myněnj gegjch wždy předce / a koli mu oně
překážky wmyšľagj a přiměšľugj dabel kaulole Swět zpawj /
Těloca Rozum těla blažnosť wj swoho. A prostř upuge wšse
cto to předwone Mandrosť geho ; a puzobj, že se prawodakimě
puleruge / Lasta ne lastau rozměuge / a pjmnost cesťy Božj
prostř kře strze motaniny nasse galměgi wznamest wchazy. Wšs
bo Bludome dč wagy pizicau k wyhledawanj prawdy. A ro:
z tčnē Smýšľu matenj přiwodi na to lidj / aby se naposledy toho
chápali což nem ylj, Božjho Milosřdenstwj w Krystu. A tak
tjm wjc rozřřet zewnitř / tjm wjc swazku wnitř mzej tčm k do
y w rozdyljnych gednotach aneb sekach / před rozdyljnymi smýšľy
a dšmýšľy, řady a ceremonjemi, Krystora i byti se Inazugis
Tělo tjm wjc nepřatelskij gatkého cyřj proti sobě / tjm wjc se
slacj do řidce swoho, k Krystu Spasyteli swěmu ; krejš per:
wadř gest communne centrum salutis, tam se nechažegj spels
zase y u krejš zarozumem a smýšľy těla odchažegjce užnili se.
O nestihla Božj Mandrosť ! o pře dobra debioto ! o nepřes
možena mocy ! že nas strze Motanj z motanin / strze Tělastu
w Lastu, strze Nedcwěrowanj a pchybrowanj přitom neb
onom Wjry Artykuli / k gystotě wjry / a strze Rozuzřty w ge:
dnocu, wedca !

Clapra

43 Náprawa předessých Wstufku.

Ale to rozuměme o tom / gat sobě se ty věci / gimž odda-
lati w Cytwi nemůžeme / eslad. cwan máme : gmenowitě doo
brotau Boží / kteráž y se nasse věci w Dobře přeměně wari emj /
a obréeg ma. tēm t dož geg milugi (Kjm 3. 28.) Nic mēd /
Poně wadi Nēnawist Swarowe, a Rozrity se dilo gieu zle
ho Satana / slij gēmu nedawari n. jka, ale ge rozmeiwari,
bořia, kazyti. A protož wssicnj zle obyčegē předesslé
proměnnē Nēnawidēnj w Lastu / Hadky a Uudro-
wānj při Orazkach w Sprostnosti a důwěrnost Ws-
ry: Rozrity w Hednotu. A hledme aty nam to co se
gššelo (a odestati se nemůže) t dekrēmu pēslawilo : chce-
meli byti z počtu tēch gimž wssicny věci napomahagi t Dobře-
mū, tozj milugjych Boha.

Qu příkladu.

I. Tjm wjce nás wssicnē nenáwidj Antykryst pro
Ewangelium Krystowo / tjm wjce my sebe wspolet
milugme / pro Ewangelium Krystowo, a ducha Rayno-
wa nicz sebau wšlegme.

II. Z tēch tak dfaubých darcimých Rozepj /
šrže nēj gen Rozrity se množily / Lasta sydla. Bezbožnosti poda-
chuzela : a mezy tjm tjm dal tjm wjce Orazek, spou, hadek /
bez konce přibýwalo. wme a naučme se : Před nē, s w tē-
sji Cpactnosti a střednosti o Artykuljch Wiry mlū,
witi y smysl eti / a zřstowari radēgi při Sprostnosti Wiry /
gataw nam wřazugi Pjima Swata / aby Cesta wjry naši byla
w prawdě ta Kralcristka cesta Synista. ponz gdaucy jadny nes-
zablaudj : Gessro cesta šrže Controverhe gest zapletena, di-

wone stočená : rožešesť nesčislná magycy zápoli a okliká mnoho /
 frontu pak a kamenj nakterémj se vrašegj . a bahen wonichj wa-
 znau . y tá neymaudřegšj , bez konce : a kterás je wjce napochy-
 borwánj / nežli naplnau wojry gistoru (gatz moc Ewangeliums
 S^o wyhledawa Kol. 2. 2. 1. Tes. 1. 3. Žid. 10. 22.) skonawa .
 Gesso Wjra prawa Biektansta gest wjtezšlwj ro kterez sw et přes
 máhá (1. Jan 5. 4.) čehoš gasny piplad na onom horliwem
 starcy / kteryž na Concilium Nycenskem toho sprostným sprostně
 Wjry swé wyznánjm dowedl / čeho wšickni Wienj Dyalektycy
 nemohli / je Silozoffa k wjře obratil / (Wienj čit Tripart. 2.
 Kap. 3.) Nebo móloba Božj selněgšj gest než lidé (1. Kor. 1.
 25.) Protož geden z Otčů napsal : impliciter credere , est o-
 ptimè credere . A některj z prostých pobožných Biektanů řka-
 gj : Kdo sprostně wěří / sprostně bude spasen . Aposstole zagře-
 šte sprostně Wjře wili / na mnohé a subrylné Otázky nedrobje /
 a oně se nehada gje : než když gen posluchač je Gezišse Krysta
 Synem Božjm býti wěří . wyznawali / hned jim spasenj swéd-
 čili (Skut. 2. 37.) Pan sám wjry šyc weliké wyhledawa / ale dro-
 bné a subrylné newyhledawa . To gest . wyhledawa weliké k
 sobě dowěrnosti / ale subrylnosti k wyzwjdanj ragnosti swých re-
 wyhledawa : nýbrž na tom , aby lidé poznali gedineho prawe-
 ho Boha . a kterehož jim poslal Gezišse Krysta / wěčný žiwot
 zatláda (Jan 17. 3.) A w prawdě na ro přichá y každému nego
 maudřegšjmu / aby se na tu prostičkau Sronstau cestu wratil .
 chceť spasen býti : gatz příklady na negedných starých Theo-
 logich máme / že při smrti gen obecným potěšenjm . (weiegnau
 w Krysta wěrau , se zdřjowali . Gato y Thomas Aquinas ,
 w subrylných dysputacych žiwot starow / když mu při smrti po-
 těšenj nejtawalo / Biblij zawienau vchytiv zwolal / Credo quid
 quid in hoc libro scriptum est . (Wěřim cokoli w knize této psá-
 no gest.) Summau Gisti mnoho medu není dobré / tat zpy-
 sowánj starý není starové / Sfalomaun (Příll. 25. 27.) A za

eanu přičinau Dawid / aby ho při Sprosknosti a Vpřimnosti za-
 chowal Bůh wraucně se modly (w Žalm. 25. 21.) Těhož když
 mnozy Cytwe Včitelé sřetiti nechť / ale gen po wysokých a
 subtylných wěcech dychejce / gimi také Posluchaie zanešegj /
 přicházy na to / že ani toho ani eneho galyby naleželo na měgj /
 a na čem spasenj swé zakladati, a čeho se gako kowoy duffe drže-
 ti, newědj. Ne gednau se při Wjzřacych našlo, a necházy /
 že Ewangeličstj lidé, často y starcy / sowa modlitbu Páně vmeš-
 gj / neryci aby něco wse o Křistu wyznawati uměli : a my gim
 předce wysoké subtylnosti přednášeti / a aby gůnych pro wjnu
 posuzowati a odsuzowati pomahali / nawozowati chceme ?
 Sanech me toho, a raděgi lidi gruntu spasenj včme / aby genu
 snadně rozuměti, a geho se mocně (w žiwotu y smrti) držeti
 uměli.

Druhé, včme a naučme se / místo Hádek o
 Smysl Wjry / raděgi pracowati o Skutek Wjry /
 galyž Apostol mluwj : aby Křesťanstw nasse ne w wstech nám
 žanb w mezku wězelo / ale w srdcy bylo / a odmd se eworcem
 pracowite lasty, a trpěliwé Naděge, pronasselo (1. Tes. 1. 3.)
 Ku příkladu, místo hadanj se o Mocj Křtu / prokazugme
 na sobě moc Křtu / sřze prawdirwý Nowý rod / a ostřhanj se w
 očistěnj swem od hřichů : abychem nebyli Swině vmyté / do
 kalistě blata se wracugjey (2. Pet. 2. 22.) A wědme k těmž
 Djeľy swé / aby k rozumu přigdauc o Pokřtěnj swem wěděly / a
 wědauc co a proč se to s nimi tu stalo / sturečně w tom stati přje-
 džiny byly. Místo dysputowanj o Špu,obu přítomno-
 sti Těla a Křwe Páně w Swátosti / a co tu Niehodnj
 wjswagj / takěli Tělo a Křw,ci samu Swátost ? staregme se ra-
 děgi / abychem sami byli hodnými, a prawými audy Těla Kř-
 stowa / w nichžby on přebýwau, a sebau samým nas k nesmíte-
 lnosti sřtiti a napageri ľjbořt měl (Jan 6. 27. 29. k.) Místo
 dyspu

dysputování o Přítomnosti Clověčenství jeho wssu-
 dy s Božstwím / lépe gest O j přegásných geho wssudy a
 wssodyky w Cirkwi m:zž slatými swjcný seprocházejícího . se
 ostřichati : a bati se na obě straně ostreho meče geho / vycháze-
 gješho z wst geho t zabiti každého bezbožneho. (Zgero. i. i. ic.)
 Msto Zadek o Předzvědění / mnoholi gich či málo gest
 kteří spaseni byti magj / lépe gest starati se / abychom vsta u bra-
 nau wchazeli . Proto je mnozý hledati budau wgsti , a nebu-
 dau mocj / iintelé gšauce neprawosti (Luk. 12. 23. 24. 27.) Vle-
 potauj nám zagiste Pšmo had ni / Wssecky li či ne wssecky wy-
 wolil Pán Bůh ! a proč tohoto wywolil onoho nic ! ale pos-
 tauj naše w:stnj powolánj y wywoleni perwé činiti (dobryj
 mi skutky . gatž Latinský starý text , a něctej Řečstj Templas
 šowé magj.) To budeli . sľubge nam Pšmo . že ne padneme
 nikdy (1. Pet. 1. 10.) gesto tamto na cepe Zadek . nic negšau
 než plškosti a wraždy . A tak , poněwadí se daremně posarad o
 Wjru (kdo lepšj ma) bogowalo . slowy a papšreni / ohledegme
 gž medle gine cestj : totiž abychom skutem sľbe welpolet štes-
 rowati / a která strana druhau předienj . w dobrych skutcych
 (šasce, šnasseliwosti, šředmosti ic.) pierwšiti mšj / na to
 šražnost wynašadati, začali . Tak aby každý t druhemu s A-
 possiolem ižkal : Vraž ty mi Wjru swau z Škutů swych / a gá-
 také wšazi Wjru swau z Škutů swych (Jat. 2. 12.) Tak se jas-
 ne / že budeme, ne dražditi apčhoššowati / ale wyžystrowati a
 rozdělrowati gedni druhé : a to negen wšipnj a cwicnj / ale wšš-
 čni y ti prostacy, y ty ženy a Dicy / aby kteří newěšj slowu /
 žyštáni byli bez slowa / sparrugje w bazni swate obcowanj ná-
 šse (1. Pet. 3. 1. 2.) Ta zagiste gest wšle Božj / abychom dobre
 činjce začpawali wsta nemard. ych lidj z neznamosti nam. wro-
 bagjych (1. Pet. 2. 15.)

11. Naposledy z těch poděššých w Cirkwi hořkost
 plo

plodjých Koztržel, věme se, nawzdoru ďablu (užnie
přiwodu) ať zalibenj milému swému Panu (kterýz chce aby-
chom wšickni w něho wěřicy tak gedno w něm byli/gačo on s
Otcem gedno gest Jan 17.) spogowati se a geduociti čím
dál tjm wje: aby netoliko prwnj swazek trhan nebyl/ ale ra-
děgi ostacek rozdslu wzdwsjeno bylo/ strze dobrowolné a gedno-
myslné wšech w gednu čistau Sprostnost Wjry a Wšlechtlost
Kadů/gatež nám Krystus a Aposstolé wydali, wjiti: bez wro-
putného buď sobě obzwlaffenostj a nowot zaraženj / a neb se to-
mu což w prawdě Krystowo a Aposstolské gest. zpěcowanj.
Budelit ten duch a wmysl při nás wšech / ó gať snadné bude w
gednu dussi a w gedno sřdce se sřstři! a tjm zahanbiti ďabla / a
rozpřeliti swého milého Boha a swatě Angely geho/a daci přis-
klad dobrý giným Cyrkwim / a pozustawiti gistého Požehnanj
Božjho Potomkům swym.

Zawěrek.

A protož přiložte k tomu mysl Těchowé milj / abyšce tuto
Cestu pokoge obljhili/snašegjce gedem drubého/a odpausřegjce
sobě wespolet, mělliby řdo proti komu gatau žalobu (Kol. 3. 13)
Proto že to gest Cesta pokoge/kterauz sam Bůh Lasty a pokoge
(1. Kor. 13. 3, a 2. Kor. 13. 11. řil. 4. 9.) ten kterýz nás ku
pokogi powolal (1. Kor 7. 15. Kol. 3. 15.) porauj. gaťz ste spa-
řili. Na kterauz Cestu pokoge tressugeli M. Samuel Mar-
tynius těmi proštedky, kterymiz se také ku pokogi směřowati
prawj haněnjm totiz, řacerowanjm, obsuzowanjm, potu-
powanjm a odřtkowanjm spolu bratřj swých/ Wčástnjku tehož
Ewagelium Krystowa/ nech to gij saudj Cyrkwě Božj/ nybrj y
gedno každě newřastnivé, Wjry sprostnost, Lastu, a pokog ři-
hagjcy pobožné sřdce: a meznjami a gim rozeznáwa. My, w
pamarugeli se on w excessyč swých, a přestane gich / hotowj
řsne a budeme činiti to, k čemu radj Krystus: totiz Milowati
ho,

ho, byt on nás nenáviděl : a dobrořeční genu , byt on nás proz
 tlnal (Mat. 5. 44.) a tak příkladem snáštěliwosti a lásky předs
 cházei. Čiwez to y gini wšickni / prolyme gménem Božim ;
 a pustje od podešlych zassj , ruznic , hádek , a gedněch proč
 druhym se buď wspinánj neb rocenj / nawraće se k sobě lašťau.
 Pominěme wšickni medle na ona Páně stowa : Měgte Súl
 w sobě sami , a Pokog měgte , mezy sebou (Mat. 9. 50.)
 Ty Súl máme mji / roziž ostrost a horliwost ! ale kde ? W sobě.
 A čemu ? abychom w sobě samých mrtwili zlaw nákwásu hěs
 cha , žádsti a wašně / a wymjeali z Cyrkwe Pobořsňj (v. 42. 16)
 Prawj pak , Měgte Súl w sobě sami : naujtage / že na sebe sa
 wni , ne nabližj , soli horliwosti a přisňosti wyřwari máme neg
 předněgi . Na bližj abychom wšerečně té soli nespali / byz
 Mezy sebou pak měgte Pokog . Pamatuješ pak na to
 ijm wjce / ijm blauběgi se wiďjme w prodlažené kázi Božj /
 pro opašsňen Ce / Pokoge . Neboe ne nadarmo gest / co str
 ze proroka Pan Bůh prawj : Byt se byli pokogně meli /
 byliby w rozššřen swém zůstali : aneb by toliko pře
 mřššřeni byli . A byloby to tudjz pomínulo / a netrá
 pil bych gich wjce / gať o sem ge trápil (Nah. 1. 12)
 Mluwj sye Pán Bůh gessě Pokog k lidu swému , a k
 swatym swým : wšak tak , aby se nenawracowali za
 se k bláznowstwj (Žal. 35. 9) Má on gessě (wě
 řjme) myššlenj o nás / myššlenj o Pokogi / ane otrápenj
 wšak budemeli ho wyřwari , a hledati celym srdcem (Ger.
 29. 11. 12. 13.)

Měgmež tedy y my myššlenj myššlenj Božim podobně /
 myššlenj o Pokogi / a ne o trápenj a kormaucenj gedni dru
 hých . A prosme Boha / ať strze ššřewa milosrdenstwj
 swého nawššřwj nás z wyřsosti / a zassťwj se nám sedj
 egn

cým wstjnu smrti / k zpraweni noh nassich na cestu Po-
 koge (Luk. 1. 72. 79.) Slubowal Bůh, 3 žagej nawracen-
 nemu lidu swému dáti žpráwce pokogné (Jz. 60. 17.)
 My tedy gat se nawracjme (ac se smiluge Bůh, a promjní
 any smrtku nassich) rozbořjme! mezy sebou pokog 3 Rozwa-
 žujie to wssickni wy Služebnjcy Boží / abyšte na rocestj Ctes
 pokoge zawozowati se nedali! pamatujie na to / že Ewange-
 lium 6 Hlasatele magj byci Hlasatele Pokoge (Jz. 12. 7.)
 Proto že samo Ewangelium gest Ewangelium Pokoge
 (Efez. 6. 17.)

My se oswědugeme / že se w žádně dalsj nepokoge a swáry s
 tjn. Eddy se tak bez přjčiny nepřátelstj na nás nuctá, dawati
 nemjnjme: Ža wěc newzděláwatedlná, marná, hřissná,
 pokládajie / štkopenjm takowým máriti čas / a kaletj papst / a
 sa nepřáždňowati Cyrkw Boží. Nebo takowě že gšau cyto
 wěcy wklázalo se w Obrany geho Rozetránj: Edež wssickni Ctes
 najšmajnost předewzety geho spawiti mohli: to gest, buď žre-
 tednau žaleš / Edy ani w gedně wěcy kcerauž proti Gednotě
 Bratřk wede, nezustal praw: buď makawau newmélost /
 Edy se wklázalo samo w sobě / že spráwedlívým Božjm saudem
 gij n. zamoranj myšli přjssel / aby nerozuměl, ani co mluwí,
 ani čeho žastáwá: gatž Apostol mluwí o těch kterjž poblau-
 díwše od ogle (s. 2. listj 3 ředje cisteh) w hyl. ži se k marnomls-
 wonosti / (1. Tym. 1. 5. 6. 7.) O byt se w poodrtjých marnostech
 swých, gako w žcadle wzhlednauti / sebe samého lépe pozná-
 ti / a poznáge že nechodj cestami pokoge / ale cestami moranin /
 sobě wždy gessě wsmysliti chtěl! Čehož newčinjli ani tak / po-
 raucjme o něm saud Cyrkw Boží: a owšsem sworchowanému
 comu štada swého Pastjri / kterjž saudj mezy dobyčicetem a do-
 byčicetem, a wj ktera bugná Owce neb Skopec gině mdeggj
 boky y plecemi štá / a rohy swými rka. (Ezech. 34. 20. 21)

Gesli že wšak maudry a Vmely gest / nech napotom wklazuje
dobrym obcowanym skutky swé/w krotké maudrosti. Pakli so-
bě pokoge dáti nemúse / nech škrtá co chce, shledáwage za
wšech kautů kde se gatých strassek doptati můž: podjwáme se,
co pak sobě tjm wětřu rozrazenim, a s stnem kterýž sobě sam
dělá zápasenim, sláwy způsobj. O mizerná sláwo, kteréž so-
bě kdo tatowým rektorstwim dobýwati chce / 3 Cyrkwe Boží
dělage djwadlo / 3 bliznych swých rozprawtu / 3 sebe naposledy
smjch: a wšim tjm působě nepřatelum práwody radost / Přá-
telum zkornaucenj / běhu Ewangelium Swatého překážku /
a za wšim gdaucy Boží hněw.

Bůh smilug se nad ním, y nad námi / abychom sobě neshro-
majdowali hněwu ke dni hněwu: kterýmž Pismo swárliwym
a Práwdě nepowolným křozy (Kjm. 2. 5. 8.) ale raděgi do-
šli Sláwy, Cti, a Pokoge / kterýž dáti slibuge každému
Bosž činj dobré / Šidu y křetu: neboť není přigimánj osob o
Boha (1. 10. 11.) Owoce zagisté spráwedlnosti w Pokogi
rozšyvá se tēm křej Pokog působj Jak. 3. 18.) A křejškolt
tohoto práwidla následugi / Pokog přigde na ně a milos-
denstwj (Gal. 6. 16.) Sam pak Pán Pokoge,
potřij Satana pos noby wässe brzo (Kjm. 16.

20) a degj wám wždycky Pokog / wšse-
ligatým způsobam; Pán buďž se wšse
mi wámi (2. Tes 13. 16.)

Starodáwnj Dowědění.

Kdo chce za lepššihó neb maudřegššihó držán býti než-
li gest / ten chodj po nesnadných cestách / a řjdo-
křejšj na Cestu Pokoge: a by pak křejšj /
snadně zni segde.

3
Zid. 12. 14.

Pokoge následugte sewsfechněmi a Swattošti /
bez niš žádný nevzjř Pána.

2. Tim. 2. 22.

Mladěncjch žádosti vřikeg: ale následug Spra-
wedlnosti, Mjry, Lasty, Pokoge, s těmi krejř wozjř
wagi Pána z čisteho srdce. Blázniwych pak a ne-
wzdelawatečlných Otázeł warug se, wěda, že plo-
dš swáry.

Mat. 5. 9.

Blaboslaweni Pokognj: nebo oni Synowě
Bojž skauti budau.

Jan 14. 27.

Pokog zůstawugi wám / Pokog swiig dáwám
wám.

(Na teeráz Páně slowa wýklad čine Augustjyn Swary rakco
mluwj w Knize De Verbis Dom. Serm. LVII.

Est Pax serenitas mentis, tranquillitas animi, simplici-
tas cordis, amoris vinculum, consortium charitatis. Hæc
est quæ simultates tollit, bella compescit, comprimit iras, su-
perbos ealcat, humiles amat, discordes sedat, inimicos con-
cordat, cunctis est placita. Non quærit alienum, nil depu-
rat suum; docet amare, quæ odise non novit. Nescit extol-
li, nescit inflari. Hanc ergo qui accepit teneat, qui perdi-
dit repetat, qui amisit exquirat: quoniam qui in eadem non

G iij.

fuerit.

pay.
11.

si fuerit inventus, abdicatur à Patre, exheredatur à Filio, à Sancto Spiritu alienus efficitur. Non potest concordiam habere cum Christo, qui discors voluerit esse cum Christiano.

To gest

Pokog, gest Utěssenj myšli, tichost ducha, správnost srdce, svazek milosti, spolek lásky. On gest kteryž zástij wyzdvihuge/wálky škrocuge/hněvy hamuge/vyšně slapá / Pokorné miluge / nesworné rovná / nepřátely mjtí / rošechněm gest libezny. Ubledá cyzyho / neosobj sobě srocho: včj milowati / proto že nevmj nenáwiděti: nevmj se wypjati / nevmj nadymati. Protož kdo geg má / drz se ho: kdo geg zmrhal, žádeg ho: kdo stratil / hleděg ho: Ponewadž kdo w něm nebude nalezen / od Otce bude zahnan / od Syna wyděden / od Ducha Swateho odcyzen. Nemůž mjtí swornosti s Krystem / kdo chce nesworným byti s Křescanem.

Ten ryz. Fomo 3. col. 1049.

Christianz perfectionis est pacificum esse, etiam cum pacis inimicis, spe correctionis, non consensu malignitatis; ut, si nec exemplum, nec cohortationum discretionem sequantur, causas tamen non habeant, quibus odisse nos debeant,

To gest /

K dokonalosti Křescanské přináležj / yť nepořogným pokogně se mjtí / w naděgi náprawy / bez powolowánj zlosti: aby, nechřegjli ani příkladu / ani
na

ani napomenuti rozsaffného následowati / přičin
woffak neměli t nenawidenj nás.

Ten tyž, de Civit. Dei lib. 19. Cap. 12.

Pacis intentione geruntur & Bella. Unde constat
PACEM Belli esse optabilem finem.

X Walky se wedau pro dosazeni Pokoge. Od
Tudž se widj / že Walky cyl má byti žadostiwý Po
kog.

Magnicrepum sapiens infans inquit bellum!

Candida PAX homines, trux decet IRA feras,

Non Odijs, Studijs, certa: Pax pace paratur.

Ira cos Ira est: gluten Amoris Amor.

Gott gib freud in
dinem Perudn,
glück in zupfen
alme Hande
Da Da

Da pacem
Domine in
diebus nostris,
quia non est a
lius, qui pugnet
pro nobis, nisi
Tu Deus noster,
Amen.

87 L 8